पाठक र ग्राहकको सुविधाको लागि अभियान साप्ताहिक वेवसाइडमा पनि
www.abhiyanweekly.com

अभियान
साप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY
Email: abhiyan.weekly@yahoo.com

वर्ष : ३१ | अङ्क : २५ | २०७० माघ ३ गते शुक्रबार (Jan. 17, 2014) | मूल्य रू. १०/-

जाँदा जाँदै ५० लाख झ्वाम

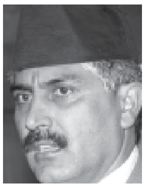

काठमाडौं । नेपाल विद्युत प्राधिकरणले व्यवस्थापन गर्दा ६ घण्टामात्र लोडसेडिङ गरे पुग्नेमा अर्थ/उद्योग/वाणिज्य मन्त्री शंकरप्रसाद कोइरालाको ठाडो आदेशमा १२ घण्टा लोडसेडिङ गरेको सूचना विद्युत प्राधिकरणबाट चुहिएको छ । मन्त्रीले विद्युत आपूर्ति क्षमता हुँदाहुँदै किन लोडसेडिङ बढाए भन्ने प्रश्नमा प्राधिकरणका स्रोत भन्छ, सुकाम ब्याट्री, इनभर्टर र भारतमेड सोलारको कमाल हो । सुकामले ५० लाख नजराना चढाएपछि लोसेडिङ बढ्नु भनेको भारतको व्यापार गुल्जार गर्नु हो । (बाँकी अन्तिम पेजमा)

एमाओवादीभित्र कोतपर्वको संकेत

काठमाडौं । एमाओवादकि अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालले आफ्नो अध्यक्षता बचाउन कोतपर्वको तयारी (रक्तपातविहीन) प्रस्ताव पोलिट्ब्यूरोमा पुऱ्याएका छन् । यही प्रस्ताव केन्द्रिय समितिमा पुग्ने छ र १ सय ६८ जना नेता घटुवामा पर्ने भएका छन् । साथै आफ्नो आलोचना गर्ने, नैतिक धारमा उभ्याउने डा.बाबुराम भट्टराई र नारायणकाजी श्रेष्ठलाई पार्टीमा अझै सशक्त भएर इँटाको जवाफ पत्थरले दिने रणनीतिक चाल दाहालले चलेका छन् ।

यद्यपि एउटै व्यक्ति २४ वर्षदेखि एउटै (बाँकी अन्तिम पेजमा)

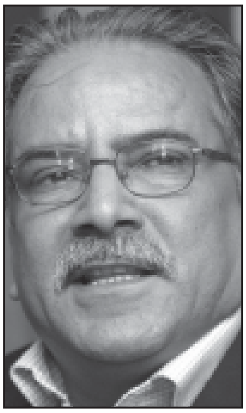

कांग्रेसभित्र आ-आफ्नै डम्फु

काठमाडौं । नेपाली कांग्रेसका उपसभापति रामचन्द्र पौडेलले मुख फोरे, प्रधानमन्त्री हुन पाउनुपर्छ भने । रित्तो भाँडो बढी बज्छ भनेको यही हो । चलाख शेरबहादुर देउवा देखिए । उनी प्रधानमन्त्रीका बलिया दाबेदार हुन् तर सुशीलको निस्कलंक छवीका सामु ठाडै चुनौती बन्न चाहेनन् र उनले खबर पठाए, पार्टी अध्यक्ष संसदीय दलको नेता र प्रधानमन्त्री हुने भए सभापति पद छाड्नु पर्छ ।

देउवाको दुवै हातमा लड्डु छ । सुशील प्रधानमन्त्री बन्न चाहे, देउवाको (बाँकी अन्तिम पेजमा)

मन्त्रिपरिषद्बाट हुने निर्णयमा नीतिगत भ्रष्टाचार

अभियान संवाददाता

काठमाडौं । अख्तियार दुरूपयोग अनुसन्भान आयोगका प्रमुख आयुक्त लोकमानसिंह कार्कीले मन्त्रिपरिषद्बाट हुन निर्णयहरूमा नीतिगत भ्रष्टाचार हुने बतएका छन् । मन्त्रीस्तरीय निर्णयबाट हुने कामलाई त्यहाँबाट निर्णय नगरी मन्त्रिपरिषद्मा लगी निर्णय गराउने प्रवृत्ति देखिएकाले त्यस्ता निर्णयबाट भ्रष्टाचारलाई बढवा पुगेको दाबी गर्दै प्रमुख आयुक्त कार्कीले त्यसलाई निरूत्साहित गरिनु पर्ने अभिव्यक्ति दिएका छन् । सुनसरीको इटहरीमा आयोगको पूर्वाञ्चल क्षेत्रीय सम्पर्क कार्यालयको उद्घाटन गर्दै कार्कीले अगाडि भने, मन्त्रीस्तरीय निर्णयलाई अख्तियार दुरूपयोग अनुसन्धान आयोगले अनुसन्धानको दायरामा राख्न सक्ने भएको हुनाले अधिकार हुँदा हुँदै पनि मन्त्रिपरिषद्बाट निर्णय गराइनु नीतिगत भ्रष्टाचार हो । अख्तियार दुरूपयोग अनुसन्धान आयोगले मन्त्रिपरिषद्को निर्णयलाई आफ्नो अनुसन्धानको दायरामा ल्याउन सक्ने कानुनी प्रावधान नभएको हुनाले अधिकार सम्पन्न व्यक्तिले मन्त्रिपरिषद्बाटै निर्णय गराएर नीतिगत भ्रष्टाचार गर्ने गरेका हुनाले अब अख्तियारलाई (बाँकी अन्तिम पेजमा)

भ्रष्ट कर्मचारी र भ्रष्ट नेतालाई कारबाही गर्छौं : केसी

अभियान संवाददाता

काठमाडौं । नेकपा-माओवादीका पोलिटव्यूरो सदस्य कुलप्रसाद केसी सोनामले अब नेकपा-माओवादीले जनसत्ता बनाउने बताएका छन् । हालै आफ्नो गृह जिल्ला रोल्पाको सदरमुकाममा आयोजिक पत्रकार सम्मेलनमा बोल्दै नेता केसीले पार्टीले जनसत्ता निर्माण गर्ने निर्णय गरिसकेको हुनाले अब छिट्टै मुलुकभरमै त्यसको लागि अभियान सञ्चालन गर्ने उद्घोष गरेका छन् । पत्रकार सम्मेलनलाई सम्वोधन गर्दै नेता केसीले गाउँस्तर हुँदै जिल्ला र केन्द्रस्तरमा समेत जनसत्ता गठन गरिने बताउँदै पहिला गाउँस्तरबाट सुरू गरी केन्द्रीयस्तरमा समेत पुऱ्याइने र अन्य दलहरूलाईसमेत त्यसैको मातहतमा राखिने प्रष्ट पारेका छन् ।

दोस्रो संविधानसभाको निर्वाचन विदेशीहरूको इशारामा लादिएको चुनावलाई नौटंकीको संज्ञा दिंदै नेता केसीले कुनै हालतमा पनि संविधानसभाले संविधान निर्माण गर्न नसक्ने ठोकुवा गर्दै संविधानसभालाई विघटन गरेर सर्वपक्षीय राजनीतिकसभाबाटै सबै समस्याको निकास खोजेर मुलुकलाई निकास दिनुपर्ने आफ्नो पार्टीको मागलाई कांग्रेस, एमाले, एमाओवादीले अस्वीकार गरेर विदेशीहरूको इशारामा संविधान जारी गरेको खण्डमा आफ्नो पार्टीले सडकबाटै जनसंविधान निर्माण गर्ने (बाँकी अन्तिम पेजमा)

अझै पाँच वर्षसम्म म नै अध्यक्ष : दाहाल

काठमाडौं । संविधानसभाको दोस्रो निर्वाचनमा पराजयको नराम्रो स्वाद भोगेको एमाओवादीभित्रको विवाद सडकमै पोखिएपछि अध्यक्ष दाहालले अहिलेको अवस्थामा पार्टीका शीर्ष नेताहरूले कुनै पद छोड्न नहुने बताएका छन् । पूर्वप्रधानमन्त्री एवं पार्टीका पूर्वउपाध्यक्ष डा.बाबुराम भट्टराईले आफूले एकवर्षसम्म कुनै पद नलिने उद्घोष गरेकै भोलिपल्ट अध्यक्ष दाहालले शीर्ष नेताहरूले पद छाड्न नहुने उद्घोष गरेका हुन् । आफू अझै कम्तीमा पनि पाँचवर्ष सम्म अध्यक्ष पदमै रहनु पर्ने धारणा अधिसार्दै दाहालले अन्य शीर्ष नेताहरूलाई पनि सोही अनुरूप गर्न आग्रह समेत गरेका छन् ।

एमाओवादीको सल्लाहकार परिषद्को हालै पार्टी कार्यलयमा भएको बैठकमा अध्यक्ष दाहालले उत्तराधिकारी तयार पारेर मात्र आफूहरू अभिभावकको भूमिकामा जानुपर्ने धारणा व्यक्त गर्दै अहिले नै नेतृत्व फेर्नेतिर नलागौं भन्दै हेटौंडा (बाँकी अन्तिम पेजमा)

कांग्रेस कोइरालाबाट मुक्त हुने भो

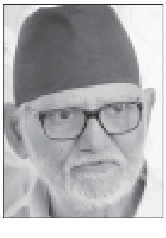

काठमाडौं । शेरबहादुर देउवालाई सभापति सुम्पेर सुशील कोइराला प्रधानमन्त्री बन्ने करिब-करिब निधो भएको शेखर कोइरालाले बताएका छन् । शेखर नै भन्छन्- सुशील कोइरालाले सभापति पद छाडेपछि कांग्रेसभित्र कोइरालावाद समाप्त हुनेछ । स्मरणीय छ, वीपीको अवसानपछि भट्टराई, गणेशमानलाई ठेगान लगाउँदै गिरिजाप्रसादले कांग्रेस नै कोइराला हो भन्ने स्थितिमा पुऱ्याएका थिए । अन्ततः गिरिजा राष्ट्रपति बन्न नसकेर उनको अवसानपछि सुशील कोइरालाले त्यो विरासत हाँक्न पाएका हुन् । २०७० को निर्वाचनपछि कांग्रेस (बाँकी अन्तिम पेजमा)

डिन नियुक्ति सम्बन्धमा अख्तियारको भनाई के ?

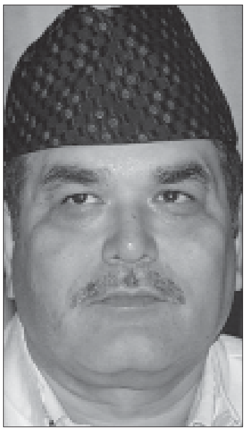

काठमाडौं । अख्तियार दुरूपयोग अनुसन्धान आयोगका प्रमुख आयुक्त लोकमानसिंह कार्कीले भ्रष्टाचारलाई शून्यमा पुऱ्याउने उद्घोष गरिरहेका बेला चिकित्साशास्त्र अध्ययन संस्थानमा नियमविपरित नयाँ डिन नियुक्त भएपछि त्यसको विरोधमा सोही संस्थाका प्राध्यापक डा.गोविन्द केसीले विभिन्न अवरोधका बाबजुद पनि अनशन सुरू गरेका छन् ।

त्रिवि कार्यकारी परिषद्ले चिकित्साशास्त्र अध्ययन संस्थानको डिनमा नियमविपरित डा.शशी शर्मालाई नियुक्त गरेको भन्दै केसी विगत ६ दिनदेखि आमरण अनसनमा बसेका छन् । डा. शर्मा मेडिकल काउन्सिलमा रहँदा अख्तियारले छानविन सुरू गरेको भएपनि हालसम्म उसले केही निर्णय गरेको छैन । केही समय पहिला केही मेडिकल कलेजहरूलाई गैरकानुनी सम्बन्धन दिन अस्वीकार गर्दै डिन डा. प्रकाश सायमीले राजीनामा दिएपछि उक्त पदमा त्रिवि कार्यकारी परिषद्ले शर्मालाई नयाँ डिन नियुक्त गरेको थियो । सम्बन्धनको पर्खाइमा रहेका कलेजमा काठमाडौं नेशनल मेडिकल कलेज, मनमोहन मेडिकल कलेज, पिपुल्स मेडिकल कलेज र नेपाल प्रहरीको मेडिकल कलेज छन् । ति कलेजलाई मापदण्ड विपरित सम्बन्धन दिन राजनीतिक दबाब परेपछि सम्बन्धन दिन अस्वीकार गर्दै डिन डा.सायमीले पदबाटै राजिनामा दिएका थिए ।

माथि उल्लेखित चारवटै कलेज राजनीतिमा राम्रो पहुँच भएका र दलका नेताहरू नै अध्यक्ष रहेका छन् । नेपाल प्रहरी बाहेक अन्य तीन कलेजका संस्थापकहरू कांग्रेस, एमाले र एमाओवादीका नेताहरू नै भएको हुनाले उनीहरू जसरी भएपनि पूर्वाधार नै नपुगेका (बाँकी अन्तिम पेजमा)

पढ्थ्यौं हामी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरू ध्वस्त पारे समाज ।

मऱ्यौ ज्यूँदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मरेर पनि जस्ले सम्झियो देशको माटो ।

कायर भएर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भएर एकै पटक मर्न सकौं ।

– अभियानवाणी

अभियान साप्ताहिक

सम्पादकीय

प्रधानन्यायाधीशबाटै संविधानको धज्जी

संविधानसभाको दोस्रो निर्वाचन भएको दुई महिना चार दिनपछि संविधानसभाको पहिलो वैठक आह्वान गरिएको छ । राष्ट्रपति वा मन्त्रिपरिषद्का अध्यक्ष कसले संविधानसभाको पहिलो वैठक बोलाउने विषयमा सितल निवास र सिंहदरबारबीच चलेको जुहारीले गर्दा र दलहरुले कुनै सहमति गर्न नसक्दा निर्वाचन सम्पन्न भएको निकै ढिलो समयमा वैठक आह्वान गरिएको छ । मुलुकमा उत्पन्न भएका सबै समस्याहरुको समाधान गर्ने थलो संविधानसभा/व्यवस्थापिका संसद नै भएको हुनाले अब दलहरुले सहमति गरेर नयाँ संविधान निर्माणमा लाग्नुबाहेक उनीहरुसँग अर्को विकल्प छैन ।

नेपालको अन्तरिम संविधानको धारा ६३ को उपधारा ३ (ग) बमोजिम राष्ट्रिय जीवनमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याएका विशिष्ट व्यक्तिहरु र प्रत्यक्ष तथा समानुपातिक निर्वाचनबाट प्रतिनिधित्व हुन नसकेका आदिबासी जनजातिबाट मन्त्रिपरिषद्ले दलहरुको सहमतिमा २६ जना मनोनित गर्ने व्यवस्था गरेको छ । दलहरुबीच अहिले कुन कुन दलले कति कति व्यक्ति आफ्नो भागमा पर्ने भन्ने विषयमा निर्णय नै गर्न सकेका छैनन् । संविधानले संविधानसभामा तीन प्रकारबाट सभासद् हुने व्यवस्था गरेकोमा मन्त्रिपरिषद्बाट २६ सीटमा मनोनित नै नगरिएको अवस्थामा संविधानसभाले पूर्णता पाउन सक्दैन । संविधानले नै प्रत्यक्षतर्फबाट २ सय ४०, समानुपातिकबाट ३ सय ३५ र मन्त्रिपरिषद्बाट मनोनित हुने २६ लाई जोडेर ६०१ सभासद्को व्यवस्था गरिएकोमा एउटा पक्षलाई वेवास्ता गर्दै संविधानसभाको वैठक बोलाउनु आफैँमा असंवैधानिक कार्य हो ।

सर्वोच्च अदालतका वहालवाला प्रधानन्यायाधीश खिलराज रेग्मी नै मन्त्रिपरिषद्को अध्यक्षसमेत रहेका र प्रधानन्यायाधीश जस्ता व्यक्तिबाटै संविधानको धज्जी उडाउँदै संविधानसभाले पूर्णता नै नपाएको अवस्थामा संविधानसभाको वैठक बोलाउनु कानुनी राज्यको ठाडो उपहास हो । मुलुक अहिले अन्तरिम संविधानअनुसार संचालन भएको भनिएतापनि दलहरुको असफलता र अकर्मण्यताका कारण कानुनी राज्यको उपहास भएको छ । संविधानमै प्रष्ट रुपमा व्यवस्था गरिएको विषयमा त संविधानको धज्जी उडाइन्छ भने अन्य नियम कानुनको हालत कस्तो होला । नेकपा एमाले लगायतका अन्य केही दलहरुले संविधानसभाको पहिलो वैठक संविधानमै व्यवस्था भएअनुसार मन्त्रिपरिषद्का अध्यक्षले नै बोलाउनु पर्ने अडान लिएका थिए तर अहिले संविधानसभाले पूर्णता नै नपाएको अवस्थामा किन एमाले लगायत एमाओवादी संविधानसभालाई पूर्णता दिन अग्रसर भएका छैनन् ? संविधानमा राष्ट्रपतिको कार्यकाल प्रष्ट रुपमा उल्लेख गरिएको नभएता पनि संविधानसभाले संविधान निर्माण नगरेसम्म राष्ट्रपति र उपराष्ट्रपतिको निर्वाचन हुनुपर्दछ भन्नु पार्टीगत स्वार्थबाहेक अन्य केही हुन सक्दैन । संविधानका धारा-उपधारा, दफा-उपदफालाई पार्टीगत स्वार्थका लागि व्याख्या गर्दै एउटा धाराको प्रयोग हुनुपर्ने बताउनु र अर्को धारा प्रयोग हुँदैन भनेर बखेडा निकाल्नु मुलुक र नेपाली जनताको हितमा छैन ।

नेपाली कांग्रेस र नेकपा एमालेलगायतका दलले संविधानसभाबाट निर्माण हुने नयाँ सरकारले मात्र २६ जनालाई मनोनित गर्ने बताइरहेका छन् । २६ जनालाई मनोनित नगरी संविधानसभाको वैठक बसे पनि त्यो संविधानविपरित नहुने उनीहरुको तर्क भए पनि त्यो तर्कको कुनै तुक छैन । अन्तरिम संविधानले संविधानसभाको पूर्णतालाई प्रष्ट रुपमा व्यवस्था गरेको छ । २६ जनालाई मनोनित नगरिएको अवस्थामा संविधानसभाले पूर्णता पाउन सक्दैन । पहिलो संविधानसभामा पनि २६ सीटमा मन्त्रिपरिषद्ले मनोनित नै नगरी संविधानसभाको वैठक बसेर कतिपय महत्वपूर्ण निर्णयहरु गरेको थियो । अहिले पनि ती विषयहरु विवादको घेरामा परेका छन् । पहिलो संविधानसभाले गरेको गल्तीलाई सच्याउनुको बदला फेरि त्यस्तै अर्को गल्ती गर्दै संविधानसभा अघि बढ्ने हो भने संविधानसभाले एक वर्षभित्रमा होइन पाँच वर्षमा समेत संविधान निर्माण गर्न सक्दैन । संविधानसभाले पूर्णता पाउनको लागि संविधानसभाको पहिलो वैठक बस्नुअघि २६ सीटमा सरकारले मनोनित गरेर संविधानसभालाई पूर्णता दिए मात्र संविधानसभाले पूर्णता पाउने भएको हुनाले अहिलेको अपाङ संविधानसभाको वैठक किन डाकिएको ? के यसले गरेका निर्णयहरु वैधानिक हुन्छन् त भन्ने प्रश्न उठ्न सक्ने भएकाले त्यसतर्फ दलहरुको ध्यान जाहोस् भन्ने हाम्रो भनाइ रहेको छ ।

लोकतान्त्रिक पद्धतिलाई लोभतन्त्रमा परिणत गरियो

देवेन्द्र चुडाल

संविधानसभाको पहिलो वैठक राष्ट्रपतिले बोलाउने कि मन्त्रिपरिषद्का अध्यक्षले बोलाउने भन्ने विषयमा शितल निवास र सिंहदरबारबीच चलेको जुहारीलाई राष्ट्रपति र मन्त्रिपरिषद्का अध्यक्ष खिलराज रेग्मीले आपसी सहमति गरेर टुंग्याए पनि त्यसले कानुनी विवाद भने सिर्जना गरेको छ । सर्वोच्च अदालतलाई संविधानसभाको अन्तिम व्याख्या गर्ने अधिकार संविधानले नै दिएको भए पनि अदालतले निर्णय नै गर्न नपाई संविधानअनुसार मन्त्रिपरिषद्का अध्यक्षले नै वैठक बोलाएका हुनाले अदालतले आफूकहाँ परेका दुवै रिट निवेदनलाई तामेलीमा राखिदिएपछि भविष्यमा समेत त्यसले केही असर पर्न सक्ने सम्भावना बढेको छ । संविधानसभाको पहिलो वैठक कसले बोलाउने भन्ने विषयमा संविधानको पालन गर्ने कि परम्पराको भन्ने यी दुबै तर्फका बहस र छलफल तर्कपूर्ण रहे पनि परम्परा र अभ्यासको विषयभन्दा कानुनको पालनाको पक्षमा विवाद टुंग्याइएको हुनाले अब उठ्न सक्ने मुद्दाहरूमा समेत त्यस्तै खालका निर्णयहरू भए मात्र कानुनको पालना हुनसक्छ । संविधानसभाको पहिलो वैठक संविधानसम्मत ढंगले मन्त्रिपरिषद् अध्यक्षले नै बोलाएका हुनाले त्यसको समाधान संविधानसम्मत भएको हुनाले त्यो एउटा नजिर बन्न सक्छ ।

पछिल्लो समयमा नेकपा एमाले र एमाओवादीले ताजा जनादेशको हवाला दिँदै राष्ट्रपति र उपराष्ट्रपतिको चुनाव हुनुपर्दछ भनिरहेका छन् । राजनीतिक रूपमा उनीहरूको माग दाबी सही भए पनि त्यो संविधानसम्मत छैन । संविधानमै संविधानसभाले नयाँ संविधान निर्माण नगरेसम्म राष्ट्रपति र उपराष्ट्रपति पदमा बहाल रहनेछन् भन्ने उल्लेख गरेको अवस्थामा राष्ट्रपति र उपराष्ट्रपतिको चुनाव हुनुपर्दछ भन्नु कानुनसम्मत देखिँदैन । नेकपा एमाले र एमाओवादीले संविधानसभाको पहिलो बैठक संविधानमा व्यवस्था भएअनुसार मन्त्रिपरिषद्का अध्यक्षले नै बोलाउनु पर्ने अडान लिएका भए पनि अहिले उनीहरू फेरि पार्टीगत स्वार्थका लागि संविधानभन्दा बाहिर गएर राष्ट्रपति र उपराष्ट्रपतिको चुनाव हुनु पर्दछ भनिरहेका छन् । एउटा विषयमा संविधानमा व्यवस्था भएअनुसार हुनु पर्दछ भन्नु तर अर्को मुद्दामा संविधानभन्दा बाहिर गएर दलगत अडान राख्नुले उनीहरूको नियतमै खोट रहेको प्रमाणित भएको छ । राष्ट्रपति र मन्त्रिपरिषद्का अध्यक्षबीच उत्पन्न भएको विबादका विषयमा कानुनविद्हरू नै विभाजित भएका थिए । तर अहिले राष्ट्रपति र उपराष्ट्रपतिको चुनाव हुनुपर्दछ कि पर्दैन भन्ने विषयमा कानुनविद्हरूले समेत विवाद साम्य पार्ने प्रयाससम्म गरेको देखिएको छैन । कानुनविद्हरूसमेत दलगत स्वार्थमा लागेर आ-आफ्नो पार्टीगत स्वार्थका लागि बहस गर्ने हो भने त्यसले समस्याको समाधान दिन सक्दैन । कानुनविद्हरूले समेत संविधानअनुसार नै बहस र छलफल चलाएर कानुनी राज्यको अवधारणालाई सही रूपमा प्रयोग गर्न सघाउनु पर्नेमा पार्टीगत स्वार्थमा लिप्त भएर संविधानको व्याख्या गर्ने हो भने त्यसले सही निर्णय दिन सक्दैन । राष्ट्रपति र मन्त्रिपरिषद्का अध्यक्षबीच चलेको जुहारी संविधानसम्मत ढंगले टुंगिएको हुनाले राष्ट्रपति र उपराष्ट्रपतिको चुनावको विवाद पनि अब संविधानसम्मत ढंगले नै टुंगिनु उचित हुनेछ । संविधानसभाको वैठक संविधानमा व्यवस्था भएअनुसार मन्त्रिपरिषद्का अध्यक्षले नै बोलाएका हुनाले त्यसलाई वा त्यो नजिरलाई उल्लंघन गर्दै अभ्यास र परम्पराको पक्षमा गएर दलहरू उभिन खोज्नु अर्को मूर्खतापूर्ण कार्यबाहेक अन्य केही हुन सक्दैन । नेपालको अन्तरिम संविधानअनुसार राष्ट्रपतिको परम्परागत अभ्यासलाई अस्वीकार गरेपछि अन्तरिम संविधान अनुसार राष्ट्रपतिको परम्परागत अभ्यासलाई अस्वीकार गरेपछि मन्त्रिपरिषद् अध्यक्षबाटै संविधानसभाको वैठक बोलाउने काम भएको हुनाले अब राष्ट्रपतिको विषयमा समेत परम्परा र अभ्यासको प्रश्नले ठाउँ पाउनु हुँदैन ।

नेपालको अन्तरिम संविधानले संविधानसभाले नयाँ संविधान जारी नगरेसम्म पहिला निर्वाचित राष्ट्रपति यथावत रहने व्यवस्था गरेको छ । अहिले यो पद्धतिका विरूद्ध उभिनु वा त्यसका विषयमा तर्कवितर्क गरेर समय खेर फाल्नु भनेको प्रष्ट अर्थमा हुन्छ, सर्प देखे दुलो बाहिर हात, नदेखे दुलोभित्र हात अर्थात् आफ्नो स्वार्थ वा राजनीतिक सन्तुलनका नाममा आफ्नो पार्टीगत स्वार्थका लागि पार्टी अनुकूल संविधानको व्याख्या वा परिभाषा गर्नु । संविधानसम्मत ढंगले संविधानसभाको वैठक बोलाउनु पर्दछ भन्ने दलहरूले आफ्नो अनुकूल संविधानको व्याख्या गर्दै संविधानमा प्रष्ट रूपमा उल्लेख भएको व्यवस्थालाई स्वीकार गर्दै अघि बढ्नुको बदला अनेक प्रकारका बखेडाहरू निकालेर समय खेर फाल्नु भनेको उनीहरूले एकवर्षभित्रमा संविधान निर्माण गर्ने जनतालाई दिएको प्रतिवद्धता पूरा नगर्ने खेल बाहेक अन्य केही होइन । संविधानसभाको वैठक कसले बोलाउने भन्ने विवाद अप्रिय घटनामा परिणत हुनु पहिला नै साम्य हुन पुगेको भए पनि यस्ता अन्य धेरै विवादहरूका गाँठाहरू फुक्न बाँकी रहेका छन् । यस्ता अनगिन्ती गाँठाहरू फुक्न बाँकी रहेको अवस्थामा राजनीतिक गाँठो कसरी फुक्छ ? अहिले प्रत्येक दिन राजनीतिक गाँठाहरू कसिँदै गएका छन् । संविधानसभाको वैठक कसले बोलाउने भन्दा पनि अघि उठेको २६ सीटको मनोनयनको गाँठो अझसम्म फुक्न सकेको छैन । संविधानमा २६ सीट मनोनयन दलहरूको सहमतिमा मन्त्रिपरिषद्ले गर्ने उल्लेख गरिए पनि अहिलेकै मन्त्रिपरिषद्ले गर्ने कि पछि गठन हुने मन्त्रिपरिषद्ले गर्ने भन्ने प्रष्ट व्यवस्था नगरेको र २६ सीट मनोनयन नभएको खण्डमा संविधानसभाले समेत पूर्णता नपाउने भएको हुनाले अब त्यो गाँठोसमेत फुक्नु पर्ने अवस्था छ । संविधानमै संविधानसभा भन्नाले प्रत्यक्षतर्फबाट चुनाव जितेर आएका २ सय ४०, समानुपातिकतर्फबाट आएका ३ सय ३५ र मन्त्रिपरिषद्बाट मनोनित भएर आएका २६ सिटलाई अर्थात् ६०१ जनाको उपस्थितिलाई संविधानसभा स्वीकार गरिएको अवस्थामा मन्त्रिपरिषद्बाट २६ सिट मनोनित नभएको अवस्थामा संविधानसभाले पूर्णता पाएको स्वीकार गर्न नसकिने अवस्था छ । पहिलो संविधानसभाको पहिलो वैठकमा समेत मनोनित हुने २६ सिटलाई मनोनित गरिएको थिएन । संविधानसभाले पूर्णता नै नपाएको अवस्थामा संविधानसभाको पहिलो वैठकले महत्वपूर्ण निर्णय गरेकोले त्यो विवाद अहिलेसम्म कायमै रहेको छ । संविधानसभाले पूर्णता नै नपाएको अवस्थामा त्यसले गरेका निर्णयहरू संविधानसम्मत हुन सक्ने अवस्था नै देखिँदैन । अहिले फेरि त्यसै गरी हिजोकै गल्ती दोहोऱ्याउन खोजिएको हुनाले अब त्यसलाई सच्याउँदै संविधानसभालाई पूर्णता दिएर मात्र संविधानसभाले आफ्नो कार्य अगाडि बढाउनु कानुनसम्मत हुनेछ ।

अन्तरिम संविधानले नै व्यवस्था गरेअनुसार मन्त्रिपरिषद्बाट मनोनित हुने २६ सीटमा मनोनित गरिनु पर्नेमा पहिलो संविधानसभामा दलहरूले भागवण्डा गरेर संविधानको उल्लंघन गरेका थिए । संविधानको धारा ६३ को उपधारा ३ (ग) मा राष्ट्रिय जीवनमा महत्वपूर्ण कार्य गरेका प्रतिष्ठित व्यक्तिहरू, प्रत्यक्षतर्फ र समानुपातिकमासमेत प्रतिनिधित्व नभएका आदिबासी जनजातिहरूलाई मनोनित गर्ने व्यवस्था गरेको भए पनि दलहरूले आपसी सहमति गरेर संविधानको उल्लंघन गर्दै दुई/दुई ठाउँबाट चुनाव हारेका माधवकुमार नेपाललाई र एकठाउँबाट चुनाव हारेका महन्थ ठाकुरलाई मनोनित गरेका थिए । अहिले पनि त्यस्तै अवस्था देखिएको छ । मधेसवादी दलहरूका शीर्ष नेताहरूले चुनाव हारेका छन् । अहिले नेपाली कांग्रेस, नेकपा एमाले र एमाओवादीले २६ सीटमा भागवण्डा गरेर २६ सीट मनोनित गर्ने अभ्यास थालेका भए पनि उनीहरूबीच नै सहमति बन्न सकेको छैन । यदि दलहरूले सहमति गरेर २६ सीटमा मनोनित गर्ने हो भने दलहरूको हैसियत अनुसार नै भागवण्डा हुनुपर्दछ । दलहरूले समानुपातिकतर्फमा पाएको मतका आधारमा नेपाली कांग्रेस, नेकपा एमाले, एमाओवादी र राप्रपा नेपाल लगायतका सबै दलले सहमति गरेर हैसियत अनुसार आ-आफ्नो दलऽहरूबाट नाम सिफारिस गरेर वर्तमान मन्त्रिपरिषद्बाटै मनोनित गराएको खण्डमा संविधानसभाले पूर्णता पाउन सक्छ । चुनावै सम्पन्न भएको दुई महिनाभन्दा बढी भइसक्दा पनि नयाँ मन्त्रिपरिषद् कसको नेतृत्वमा गठन हुने भन्ने विषयमा टुंगो लागिनसकेको अवस्थामा २६ सीटमा मनोनित हुने मनोनितहरूका बारेमा दलहरूले यति छिट्टै निर्णय लेलान भन्नु मूर्खतामात्र हुनेछ ।

पछिल्लो समयमा नेपाली कांग्रेस, नेकपा एमाले र एमाओवादीका केही उपल्लो तहका नेताहरूले राप्रपा नेपाल वर्तमान राजनीतिक क्रियाकलाप विरोधी रहेको हुनाले उसलाई मन्त्रिपरिषद्बाट मनोनित हुने २६ सीटमा स्थान दिनु हुँदैन भन्न थालेका छन् । राजनीतिमा सधैँभरिका लागि कोही शत्रु र मित्र रहन सक्दैनन् भन्ने सामान्य ज्ञानसमेत नभएका त्यस्ता नेताहरूबाट आउने त्यस्ता अभिव्यक्तिले राजनीतिक सहमति हुन सक्दैन । राप्रपा नेपालले समानुपातिकतर्फबाट ६ लाख ३० हजारभन्दा बढी भोट पाएको छ । त्यो मत दलहरूको माया र ममताले नभएर नेपाली जनताले राप्रपा नेपालको सिद्धान्त र मान्यतालाई स्वीकार गरेर मत दिएका हुनाले उसले संविधानसभामा चौथो ठूलो शक्तिका रूपमा उपस्थिति जनाउन सफल भएको हो । चौथो ठूलो शक्तिलाई उपेक्षा गरेर उसलाई वाइपास गर्न खोज्नु भनेको सम्पूर्ण नेपाली जनताको अपमान हो । सार्वभौमसत्ता सम्पन्न नेपाली जनताले दिएको मतलाई अपमान गर्ने अधिकार न त संविधानलाई छ न त संविधानसभालाई नै । कांग्रेस, एमाले, एमाओवादीलाई मत दिने जनता अनि राप्रपा नेपाललाई मत दिने चाहिँ जनता होइनन् र ? के राप्रपा नेपाललाई विदेशीहरू आएर मत दिएका थिए त ?

पछिल्लो समयमा राजनीतिक दलहरूले लोकतन्त्रलाई लोभतन्त्रमा परिणत गरिदिएका छन् । समानुपातिकतर्फका उम्मेद्वारहरूको छनौटमा प्राय सबै दलहरूभित्र आक्रोश जन्मिएको छ । त्यसमा पनि मधेसवादी दलहरूले त समानुपातिक पद्धतिलाई धन कमाउने धनपतिक पद्धतिमा परिणत बनाएका हुनाले समानुपातिक पद्धतिकै धज्जी उडाइएको छ । अब मन्त्रिपरिषद्बाट मनोनित हुने २६ सीटमा पनि त्यस्तै हुने र संविधानको उल्लंघन गर्दै धनपतिहरूलाई नै पठाइने सम्भावना भएको हुनाले अब दलहरूले समानुपातिक पद्धतिमा अपनाइएको गल्तीलाई स्वीकार गर्दै २६ सीटमा विज्ञहरू, कानुन व्यवसायीहरू, पत्रकारहरू, समाजसेवी, प्राध्यापकहरू र वुद्धिजीवीहरूलाई मनोनित गरेर संविधानसभामा पठाइएको खण्डमा संविधानसभाको समेत गरिमा बढ्ने र संविधान निर्माणमा समेत त्यस्ता व्यक्तिहरूले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्न सक्ने भएका हुनाले दलहरूले तेरो, मेरोभन्दा पनि राम्रा मान्छे, हाम्रा मान्छे भन्ने सिद्धान्तलाई स्वीकार गरेको खण्डमा त्यसले मुलुक र नेपाली जनताको हित हुन्छ । अब सबै विषयका विवादहरूलाई संविधानसभाको वैठकमा लगेर सबै समस्याको हल खोज्ने थलोको रूपमा संविधानसभालाई प्रयोग गरिनु उचित विकल्प हुनसक्छ ।

devendrachudal@gmail.com

एनआरएनको आफ्नै आमाबाबुलाई वृद्धाश्रम

राजन कार्की

पुस २८ गतेको अन्नपूर्णपोष्टमा खबर छापिएको छ- सुविधासम्पन्न वृद्धाश्रम निर्माण गर्न विराटनगर उपमहानगर र एनआरएन अस्ट्रेलियाबीच सहमति भएको छ । ३ करोडको लागतमा बन्ने यो वृद्धाश्रम 'आत्मनिर्भर बनाउने लक्ष्यसहितको वृद्धाश्रमका लागि एक करोड रूपैयाँको अक्षयकोष पनि खडा गरिनेछ ।' एनआरएनले नेपालका बृद्धबृद्धाका लागि गाईपालन र तरकारीखेतीसहितको वृद्धाश्रम बनाइदिने भएछन् । समाचार सुखद् छ तर यो समाचारभित्रको यथार्थ सुखद छ ? एनआरएन उपेन्द्र महतोले पशुपतिनाथ परिसरमा किरियापुत्री भवन बनाइदिए, के एनआरएनबाट नेपालले वृद्धाश्रम र किरियापुत्री भवनको अपेक्षा राखेको हो ?

केही महिनाअघि विश्व वैंकले एउटा रिपोर्ट सार्वजनिक गरेको थियो । युवा तप्का रोजगारी र अवसरको खोजी गर्दै तीब्र गतिमा विदेश पलायन भइरहेका छन् । यही गति कायम रहने हो भने २० वर्षपछि नेपाल बुढाबुढीको देश बन्नेछ । विश्व वैंकले सार्वजनिक गरेको यो डरलाग्दो भविष्यवाणी र दैनिक २ हजारभन्दा बढी युवायुवतीहरूको वैदेशिक रोजगारीमा जाने लामो लाम देख्दा लाग्छ, नेपाल बुढाबुढीको देश हुनका लागि २० वर्ष पनि कुर्नु पर्दैन कि ?

अहिले नै पहाड युवाविहीन भइसकेको छ । पहाडमा खेतीपाती हुन छाडेका छन् । पहाडमा लाशपर्दा मूर्दा बोक्ने छोरामान्छे बटुल्न गाह्रो भइसकेको छ । हिमाल र तराईका अधिकांश युवाहरू विदेश जाने तैयारीमा जुटेका छन्, गइरहेका छन् । परराष्ट्र मन्त्रालयमा डबल दस्तुर तिरेर राहदानी बनाउने र पचहत्तरै जिल्लामा राहदानीका लागि फाराम भर्नेहरूको भीड थेगीनसक्नु देखिन्छ । परराष्ट्र मन्त्रालय माग अनुसारको पासपोर्ट जारी गर्न असक्षम भइरहेको छ । यसको अर्थ एउटै हुन्छ- युवायुवतीहरूले यो देशमा न अवसर देखेका छन्, न रोजगाारी । जसरी पनि विदेश जाने उनीहरूको एकमात्र सपना, जपना हुनथालेको छ । नीतिकारहरू, योजनाकारहरू, समाजशास्त्रीहरू, अधिकारकर्मीहरू, शासक-प्रशासकहरू युवा पलायनको यो टीठलाग्दो दृश्य

एनआरएन कतै मातापिताका लागि सराप त बनिरहेका छैनन् ? अन्यथा मातापिताले जीवनको उत्तरार्द्धमा आफ्ना सन्तानका साथ बस्न, खुसी हुन र खुसीसाथ मर्न किन नपाउने ? वृद्धवृद्धाको सेवा वृद्धाश्रम बनाएर हुन्छ कि तिनको प्रत्यक्ष सेवा गरेर ? मातापिताको कुन अपराधको दण्ड हो यो बृद्धाश्रम ? यद्यपि स्वदेशमै बसेका कतिपय सक्षम सन्तानहरु आमाबाबुलाई वृद्धाश्रममा राखेर सम्भ्रान्त जीवन बिताउने पनि छन् । तिनीहरु घृणाका पात्र हुन् ।

हेरिरहेका छन् । किन युवा पलायन रोक्न र पलायन भएका युवाशक्तिलाई मुलुकमा फर्काउने कुनै योजना बनाइरहेका छैनन् ? के देशका सबै जिम्मेवार बर्ग नेपाल राष्ट्रलाई बृद्धाश्रम नै बनाउन तम्सेका हुन् त ?

युवाहरू प्रत्येक दिन बैधानिक र अवैधानिक रूपमा विदेश गइरहेका छन् । प्रत्येक दिन एयरपोर्टमा कतिपय दुर्भागीहरूको शब पनि आइरहेको छ । रेमिटान्समा दङ्ग परेको राज्य युवापलायनको दूरगामी असर र कतिपयका लाश आउने क्रमले छिन्नभिन्न भएको परिवारजनको कुनै चिन्ता गरिरहेको छैन । रेमिटान्सले कुनै देशमा विकासको मूल फुटेको इतिहास छैन । रेमिटान्सले आर्थिक मेरूदण्ड दह्रो बनेको इतिहास पनि छैन । यही थाहा पायो दक्षिण कोरियाले र विदेशीएका युवाजमातलाई देश फर्कायो, तिनले सिकेका सीप र सामर्थको सदुपयोग गऱ्यो र तीन दशकमै दक्षिण कोरिया आज आधुनिक मजबुत अर्थतन्त्रको दावेदार बनेको छ । हामी विश्वप्रगतिको इतिहासबाट केही सिकिरहेका छेनौं । आफ्नै इतिहासलाई पनि हम्मर प्रहार गरिरहेका छौं । यसैपत्रिकाका सम्पादक गुणराज लुइटेलले पुस २८ कै अंकमा कार्लोसको यसरी सम्झना गरेका छन्- 'जुन देशमा स्मृति हुँदैन, त्यो देशको इतिहास पनि हुँदैन ।' सायद स्वाधीनता र एकताको इतिहास भएका हामी बिस्मृतिमा छौं र इतिहासविहीन बन्दैछौं । दुर्भाग्यको कृष्णभीरको पहिरो निम्त्याइरहेछौं । नचाहिने कुरा विदेशबाट नक्कल गर्ने हामी, चाहिने कुराको अनुकरण गर्न सकिरहेका छैनौं ।

दुर्भाग्य हो, युवायुवतीहरू अवसर र रोजगारीका लागि विदेशीनु । किन युवाशक्तिले स्वदेशमै गरिखान पाएन ? किन युवाशक्ति यसरी निराश भएर विदेशीदै छ ? यो वर्तमान नेपाल हाँक्ने सारथीहरूका सामु तेर्सिएको अहं सवाल हो । छिटोभन्दा छिटो युवाशक्तिको गरिमा, महत्व र महिमा वर्तमान लोकतान्त्रिक भन्न रूचाउने नेतृत्व पुस्ताले बुझ्न जरूरी छ । अन्यथा, नेपाल राष्ट्र विश्व वैंकले प्रक्षेपण गरेको दुर्भाग्यबाट बच्न सक्ने देखिदैन । श्री ५ वीरेन्द्रले भनेका थिए- 'सिद्धान्तप्रति आस्थावान देशभक्त, प्रजातन्त्रप्रति निष्ठावान पार्टी जब निर्माण हुन्छ, तब राज्यले निकास पाउँछ ।' दरवार हत्याकाण्डको १२ वर्षपछि पनि पार्टीहरू परिपक्व हुन सकेनन्, अन्यौलको तुवाँलो घट्न सकेन । योभन्दा बिडम्बना अरू के हुनसक्छ ?

यही बिडम्बनाको द्योतक हो, एनआरएनले विराटनगर उपमहानगरमा ३ करोडको लागतमा बनाइदिने वृद्धाश्रम । युवायुवती विदेशीने र एनआरएन बन्ने । अनि केही दानदातव्य दिएर नेपालमा वृद्धाश्रम बनाइदिने । के सन्तानको धर्म भनेको अभिभावक मातापितालाई वृद्धाश्रममा राख्नु मात्र हो ? के यसैका लागि आमाबाबु सन्तानसुखको आराधना गर्छन् ? दिनको चैन र रातको निन्द्रा त्याग्छन् र आफ्ना सुखसुविधा सन्तानका लागि न्यौछावर गर्दै सन्तानसुखको आराधना गर्छन् ? सन्तानलाई हुर्काउँछन्, बढाउँछन्, पढाउँछन् र सक्षम बनाउने प्रयत्न गर्छन् ? तिनै सन्तान एनआरएन बन्छन् र ठूलै काम गरेझैं गरेर नेपालमा आमाबाबुका लागि वृद्धाश्रम बनाएर अमर हुन खोज्छन् ? एनआरएन कतै मातापिताका लागि सराप त बनिरहेका छैनन् ? अन्यथा मातापिताले जीवनको उत्तरार्द्धमा आफ्ना सन्तानका साथ बस्न, खुसी हुन र खुसीसाथ मर्न किन नपाउने ? वृद्धवृद्धाको सेवा वृद्धाश्रम बनाएर हुन्छ कि तिनको प्रत्यक्ष सेवा गरेर ? मातापिताको कुन अपराधको दण्ड हो यो बृद्धाश्रम ? यद्यपि स्वदेशमै बसेका कतिपय सक्षम सन्तानहरू आमाबाबुलाई वृद्धाश्रममा राखेर सम्भ्रान्त जीवन बिताउने पनि छन् । तिनीहरू घृणाका पात्र हुन् ।

उपेन्द्र महतो एनआरएनका अगुवा हुन् । जिवा लामिछाने हुँदै अहिले शेष घले एनआरएन नेता बनेका छन् । सुरूदेखि अहिलेसम्मका एनआरएनको प्राथमिकतामा विदेशीएका ६० लाख युवाहरूलाई स्वदेशतिर आकर्षित गर्ने कुनै कार्यक्रम छैन । एनआरएनको पहिलो प्राथमिकता दोहोरो नागरिकता र सानिमा वैंक, ५ अर्व लगानी गरेर विद्युत निकाल्ने र कमाएको सम्पत्ति विदेश लाने रेमिटान्स सुविधातिरमात्र आकर्षित देखिन्छ । के एनआरएन भनेको विदेशमा कमाएको केही रकम स्कूलहरूमा, अन्धअपाङ्ग, कमजोर बर्गमा दानदातव्य दिएरमात्र पूरा हुनसक्छ ? भन्नलाई एनआरएनको नारा छ- 'नेपालीका लागि नेपाली, समृद्ध नेपाल' । युवा विदेशीने क्रम बढ्दो छ र नेपाल युवाशक्तिविहीन बन्दैछ । कुनै अवधारणा छैन नेपालमा युवापरिचालनको एनआरएनसँग अनि कसरी बन्छ- 'नेपालीका लागि नेपालीः समृद्ध नेपाल' ? हो विदेश पुगेका युवाहरू केहीले राम्रै सम्पत्ति कमाएका छन् । केहीले राम्रै काम पनि गरिरहेका छन् । आधुनिक शिक्षा, सीप, तालिम पनि प्राप्त गरेका छन् । आधुनिक विज्ञान राष्ट्रनिर्माणमा अपरिहार्य छ । तर, नेपाली युवाजमात आधुनिक विज्ञान र सभ्यता त सिके, तर त्यो शिक्षा नेपालका लागि काममा आउन सकेको छैन । मुलुकको मुहार परिवर्तन, सोचदेखि उद्यम नविकरणका लागि विदेशीएका युवाको नेपालमा आवश्यकता छ, उनीहरू फर्कन चाहिरहेका छैनन् । २० देखि ४० वर्षसम्मका युवाहरूलाई स्वदेश फर्कन उत्साहित गर्ने योजना आजको टड्कारो खाँचो हो । अपार प्राकृतिक स्रोत र सीपयुक्त बौद्धिक स्रोत नभए राजनीतिक खिया लागेर देशको अर्थ र औचित्यले खुट्टा टेक्न सक्दैन । कतिपय युवाहरू निश्चित समयमा फर्कन्छु भनेर बाचा गरेर गएका हुन्छन्, जब उनीहरू एनआरएन बन्छन्, बाचा बिर्सन्छन् र फर्कन चाहँदैनन् । नेपाल उनीहरूका लागि पर्यटन स्थल बन्नपुग्छ । यो ठूलो समस्या हो । यो समस्याको जड भनेको सत्तास्वार्थी राजनीतिक थाङ्ने परम्परा पनि हो । यही परम्पराले युवापुस्ताको काँधमा जिम्मेवारी दिनसकेन, अवसर र रोजगारी सिर्जनामाथि बलात्कार गरिरह्यो । अपमानित युवापुस्ता जुध्न भन्दा पलायन हुन सजिलो ठानिरहेको छ । अव युवाहरूमा परिवर्तन आउनुपर्छ, अन्यथा देशको भविष्यसमेत वर्तमान एनआरएनको सोचजस्तै पलायनवादी हुनपुग्नेछ ।

यहाँनेर बिर्सनै नसकिने पक्ष पनि छ । त्यो हो केही युवाहरू फर्केका छन् र स्वरोजगारतिर लागेका छन् । यी बलियो आत्मनिर्णयका साथ फर्केकाले यिनीहरू धन्यवादका पात्र छन् । यस्ता युवाहरूलाई गोठमा भेट्न सकिन्छ, खेती गर्दै देखिन सकिन्छ, अन्य उद्यम, व्यवसायमा पनि हेर्न सकिन्छ । अव विदेशमा केही सिकिसकेका युवाहरूलाई स्वदेश फर्काउने योजना जरूरी भइसक्यो ।

जति पाके पनि तीतोफल तीतै रहन्छ भनेका छन् कौटिल्यले । विवेकानन्दले 'हाम्रो जीवन लिनका लागि होइन, दिनका लागि हो' भने । के एनआरएन (गैरआवाशीय नेपाली)ले जन्मभूमि र मातापितालाई वृद्धाश्रममात्रै हो त दिने ? हेनरी क्लेले भनेका छन्- म ठूलोभन्दा पनि ठीक मानिस हुन चाहन्छु । क्लेको यो कसीमा आफू विदेशमा बसेर नेपालमा वृद्धाश्रम बनाइदिने एनआरएन कति खरो उत्रियो भनेर ठान्नू ?

Secular Shame: Muzaffarnagar Disaster

Abdul Hamid Mir

Firstly he was unable to control the unilateral communal riots in UP, now the same Akhlesh Yadav has failed even to rehabilitate the affected Muslim families not to speak of delivering justice. This newly created lot of humiliated UP Muslims will be made scapegoats by the ambitious politicians in the forthcoming parliamentary elections because assembly polls are 4 year away in that state.

They will be ensured full assistance until their fingers are exploited to press the EVM button(s)! Once the political lust is fulfilled, the riot victims shall continue to face the post disaster humiliation. In a country that hesitates to translate the Supreme Court verdict against the proven culprits of 2012 Delhi gang rape into actual punishment, the hapless raped Muslim women folk (left over as living corpses through the riots) should never expect justice from the system.

Not a single Muslim from VIP Cadre including Ansaris, Qureshis, Azads, Kalams, Abdullahs etc. is even ready to issue a statement in favour of those victims, not to speak of providing any sort of assistance. Under such circumstances, the only Muslims of Kashmir has a moral cum religious obligation to extend immediate relief to the victims by stripping off at least a single day salary from his government employees including legislators in favour of Muzafarnagar victims because UP govt has completely failed to do so. Otherwise civil society should take the initiative of helping them who are shivering on the democratic and secular footpaths and streets.

Right from the 1947 partition, Muslims are the worst affected among other minorities in India for unknown reasons. After Gujarat massacre, Muzafarnagar shame has again disproved the phrase "Secular Republic" enshrined in its voluminous constitution. Muslims in UP neither "enjoy" special status under Article 370 nor it is in the neighbourhood of Pakistan, rather it shelters India's own people born on the same Indian soil far off from the militancy ridden J&K. Then why this discrimination? Enough is enough, now the Muslim voters in India should be cautious of the political rhetoric. There must be a permanent acceptable resolution to the miseries of Muslim minority in India.

This trend of deepening the hatred against a particular community (Muslims) can in turn accumulate a lava of reciprocated hatred that may erupt any time leading to more disasters. What if communal harmony prevails in the country?

Mahatama Gandhi sacrificed his life for a the same noble cause. However, present day champions of human rights and communal harmony are only interested in gaining publicity through media.

In the name of recording their statements, the survivor rape victims are re-humiliated by print and electronic media by compelling them to narrate the inexplicable ordeal again and again, just to gain popularity for their companies and praise and enjoyment from the audience/readers. This is an insult on human rights.

प्राविधिक सिप नहुँदा उत्पादनमा असर

इलाम । जिल्लामा चिया काँटछाँट गर्ने मुख्य सिजन सुरू भइसके पनि प्राविधिक सिप अभावका कारण उत्पादनमा असर पुगेको छ । चिया खेती सुरू भएको डेढ सय वर्ष बितिसक्दा पनि जिल्लाका किसानले व्यवस्थित चिया काँटछाँट गर्न नसक्दा राम्रो उत्पादन लिन नसकेका हुन् ।

व्यावसायिक चियाखेती गरिरहेका किसानले सिप अभावका कारण पुरानै प्रविधिअनुसार चिया काँटछाँट गर्दै आएका छन् । चिया रोपेको वर्षैपिच्छे फरक–फरक काँटछाँट आवश्यक हुने भए पनि सिप अभावका कारण त्यसो गर्न नसकिएको स्थानीय चिया किसान बताउँछन् ।

अन्दाजका भरमा चिया काट्दा उत्पादनमा कमी हुने, गुणस्तरीय चिया उत्पादन नहुने, रोग–किरा प्रकोप देखिने र बोटै मर्नेसम्मका समस्या किसानले भोग्दै आएका छन् । चिया नर्सरी राख्दादेखि प्रुनिङसम्मको काम देखेकै भरमा गर्नुपरेको उनीहरूको भनाइ छ । मौसमअनुसार चिया बिरूवा स्याहार नगर्दा उत्पादनका साथै गुणस्तरमा समेत असर पुगिरहेको चिया प्राविधिक ज्योति अधिकारीले बताए । 'नर्सरी गुणस्तरका हुँदैनन्,' उनले भने, 'प्रुनिङ भएमा झनै एकनास हुँदैन ।' स्थानीयले चिया रोपण गरिएको दोस्रो वर्ष 'डिसेन्टर' गर्नुपर्ने भए पनि अयोग्य बिरूवा रोपण र स्याहार अभावमा तीन/चार वर्षपछि मात्र डिसेन्टर गर्दै आएका छन् ।

समयमा डिसेन्टर नगर्दा चिया बोटले ढिलो उत्पादन दिने प्राविधिकको भनाइ छ । चिया बिरूवा माग धेरै भएपछि एक वर्षको बिरूवासमेत किसानले रोप्ने गरेका छन् । कम समयको बिरूवा रोप्दा ढिलो गरी डिसेन्टर गर्ने अवस्था आउँछ । डिसेन्टर गरेको तेस्रो वर्ष 'सिसेन्टर' गर्नुपर्ने भए पनि धेरै किसान त्यसबारे जानकार नरहेको चिया प्राविधिकले बताए ।

बोटअनुसार १६ देखि १८ इन्च काटेपछि चियायोग्य बोट मानिने गरेको छ । किसानले समयअुसार चिया बगान नस्याहार्दा उत्पादनमा असर परिरहेको चिया प्राविधिक पदम गजमेरले जानकारी दिए । 'उत्पादन घट्छ भन्दै माथि–माथि काट्ने चलन छ, यसले चियाको गाँज बिगार्दै जान्छ,' गजमेरले भने । माथि काट्यो भने छिट्टै चिया पलाउँछ भन्ने सोच स्थानीयमा नहटेकाले बोट बिग्रिने अवस्था रहने कन्यामका कमल पौडेल बताउँछन् ।

चियाखेती गरेको १०–१२ वर्ष भए पनि बर्सेनि गरिने काँटछाँटबारे जानकारी अभावका कारण धेरै किसानको उत्पादनमा असर पर्दै आएको कन्यामका किसान काजीमान कागतेले बताए ।

इलाममा चियाखेती विस्तार तथा प्राविधिक सहयोगका लागि चिया विस्तार आयोजना कार्यालय स्थापना गरिएपछि ती कार्यालयले गाउँमा गएर तालिम दिने गरेका छन् । चिया किसान सिप सिक्न कार्यालय पुग्ने गरेका छैनन् ।

बाघको छालामा स्यालको रजाइँ

■ अनिल योगी

पृथ्वी जयन्तीको सन्दर्भ सकिएको छैन् आफनो बिचार पोख्दै गर्दा म अत्यन्तै भावुक भएको छु । सिंहदरबार अगाडि हामीलाई देश निर्माण गरिदिने राजाको शालिक छेउमा मानिसहरू बर्षको एक पटक डराई-डराई उभिने गर्छन् । यसपटक पनि पृथ्वीनारायण शाहको सम्झना गर्दै म त्यहाँ पुगेको थिएँ । मलाई कुनै पनि प्रकारको लज्जावोध भएन, गौरबले छाती फुल्यो । जसले नेपाल बनाइदिए पृथ्वीनारायण शाहसँग जोडिदा अछुत भएको ठान्नेहरू नयाँ नेपालका खाँटी राष्ट्रवादी भएको हुँकार गर्दै यस पटक पनि मुकदर्शक भएर बसे । देश निर्माताका शालिकमा आउने हिम्मत गरेनन् । जिम्मेवार भनिएका राजनीतिक दल र ती दलका नेताहरूलाई राष्ट्र निर्माता पृथ्वीनारायण शाहको जन्म दिन नमाउनुमै मज्जा आयो होला । पृथ्वीनारायण शाहको जन्म जयन्ती मनाउँदा दलका नेताहरूका हातबाट सत्ता खोसिन सक्छ भन्ने उनीहरूका मनमा डर थियो होला सायद । पृथ्वीनारायण शाहलाई बिर्सिनेहरूले स्वाधीन भएर नेपालको राजनीति आउने दिनमा पनि गर्न सक्दैनन् ।

राष्ट्र निर्माता पृथ्वीनारायण शाह यो राष्ट्रको निर्माण गर्न नेतृत्व प्रदान गर्ने कर्ता मात्र होइनन् । दक्षिण एसियामा आफ्नो प्रभुत्व बिस्तार गरिरहेको साम्राज्यवादलाई नेपाली भूगोलमा टेक्न नदिने यो राष्ट्रका राष्ट्रियताका आत्मा हुन् । पृथ्वीनारायण शाहले त्यो महान् काम राजसंस्थाको माध्यम द्वारा गर्नु भएको थियो । भारतीय भूमिमा बसेर प्रजातन्त्रका लागि लडाईं लड्दा बी.पी कोईरालाले प्रजातन्त्र र राष्ट्रियतामाथि नै खतरा उत्पन्न हुने महशुस गर्दै २०३३ सालमा जनताका पक्षवाट राजासँग मेलमिलापको नीति अख्तियार गरेर नेपाल आउनु भएको थियो । आज पनि नेपालको राजनीतिमा पृथ्वीनारायण शाह जस्ता राजा र बी.पी जस्तै दुरदृष्टि भएका राजनेता भइदिएको भए नेपालको राजनीति बिदेशीको पञ्जामा जाने थिएन । बी.पी जस्ता दुरदृष्टि भएका राजनेताले समेत निषेध गर्न नसकेको राजसंस्थालाई जातीय, लिङ्गीय र क्षेत्रीय राजनीति गर्ने हाम्रा आजका दलका नेताहरूले निषेध गरेर अगाडि बढ्न खोज्दा देश गन्तव्यहीन अवस्थामा पुगेको छ । राजनीतिको नाममा यो राष्ट्रको अस्तित्वलाई जुवाको खालमा राख्नेहरूलाई यो देशको महत्व बुझाउन कठिन होला तर इतिहास आफैं बोल्छ यो राष्ट्र कसका बिचारमा निर्माण भयो र आजसम्म सुरक्षित रह्यो ? जस्ले निष्पक्ष भएर यो राष्ट्रको इतिहास पढ्न जानेका छन् उनीहरूले सत्यतालाई लुकाउन सक्ने छैनन् ।

२००७ सालको ब्यवस्था परिवर्तन पश्चात पनि नेपाली राजनीतिमा मौलिक राजनीतिक संस्कारको विकाश हुन सकेन । ६०/बर्ष भन्दा बढी समय भयो दलका नेताहरू जुँगाको लडाईं र झगडा गरिरहेका छन् । राजनीतिक चेतनाका हिसाबले हामी नेपालीहरू कति पछाडि रहेछौं भन्ने कुराको यो एउटा उदाहरण मात्र हो । आफ्नो देश निर्माण गर्न र जनताको जीवनस्तर माथि उकास्न हामीलाई कसले बिलम्ब गऱ्यो ? बाधक शक्ति देशभित्र छ वा बाहिर यसको स्रोत पत्ता लगाउन आजसम्म सकिएको छैन । प्रजातन्त्र वा लोकतन्त्रको हावादारी गफ गरेर हिड्नुमा गर्व गर्नुले मात्र कुनै अर्थ राख्न सक्दैन । हामीले राष्ट्र र राष्ट्रियताको रक्षा कसरी गर्न सकिन्छ भनेर केवल अर्थहीन राजनीतिक बहस मात्रै गऱ्यौं, मौलिक बिचारलाई आत्मसात गर्न सकेनौं । श्री ५ बडामहाराजाधिराज पृथ्वीनारायण शाहका अन्तरमनबाट बाहिर आएका बिचारलाई हामीले बुझ्नै चाहेनौं या त ती दिव्यबाणीको मर्म बुझ्न सक्ने हामिसँग राजनीतिक चेतना भएन ।

मेरा साना दुःखले आर्ज्याको मुलुक होइन, सबै जातको फूलबारी हो । यस्तो ध्रुवसत्य अपनत्व र अविछिन्न नेपालीको एकताको स्रोत र मुललाई यतिबेला धमिल्याउन खोजिँदैछ । त्यो जिवन्त विचारलाई हामी नेपालीले आत्मसात गर्न सकेनौं, त्यहीनिर हाम्रो ठूलो गल्ती भयो । यो राज्य दुई ढुङ्गाको तरूल जस्तो रहेछ । नेपाल राष्ट्रको भौगोलिक अवस्थालाई यसरी अरू कसले जान्न सक्यो ? कसले बक्न सक्यो ? अन्याय मुलुकमा हुन नदिनु । न्यायको पक्षमा कुन राजनीतिक बिचार, धर्म, जात, भाषा र सम्प्रदायको नेपाली बिगत हिँड्यो र अहिले हिँड्न खोज्दैछन् । यिनका अतिरिक्त पृथ्वीनारायण शाहले नेपालको प्रकृतिलाई, भौगोलिक स्वरूपलाई विशिष्ट ठान्दै 'ईश्वरले रचना गरेको किल्ला' भन्नु भएको छ । आयातित विचारका आधारमा राष्ट्र र दुनियाँको जीवन बदल्ने बाहना गरेर आफनो जीवन बदल्नेहरूका कारण राष्ट्र उठ्नै नसक्ने गरी थला पऱ्यो । त्यति मात्र होइन सबै जातको फुलवारी नेपाली समाज यतिबेला अविभावकबिहीन जस्तै भएको छ । जनताको जीवनको रक्षा र राष्ट्रको सुरक्षाका लागि नेपाली मानव जगतलाई युगौं युगसम्म बदल्न नपर्ने बिचार पस्केर जाने ती राजाका शालिक हमरले कुच्चाउने मुर्खता भइरहेको छ । आफ्ना सुख सयललाई शास्त्रबमोजिमको तिनै सहर नेपालका नेवारहरूको नाच झिकाई हेरे पनि हुन्छ, भन्ने तिनै राजाले बिशिष्ट श्रेणीमा राखेको नेवार जातिको बाहुल्यता रहेको राजधानी नेवाःराज्यमा फेरिन खोज्दै छ ।

पृथ्वीनारायण शाहका शालिक लडाउँने कुनै पनि राजनीतिक बिचारका शक्तिहरूले नेपाल राष्ट्र र नेपाली जनताको भावनालाई बुझेर नयाँ बिचार दिन सकेनन् अरूकै बिचारमा हिँड्दा स्वयम् उनीहरूको गन्तव्य हरायो । राजतन्त्रलाई विस्थापित गराउँदा पनि नेपाली राजनीतिले आफ्नो सहजमार्ग पत्ता लगाउन सकिरहेको छैन । यसले के पुष्टि हुँदैछ भने राष्ट्र र जनताको प्रगतिको बाधक राजसंस्था थिएन त्यो अदृश्य बाह्य शक्ति र हरेक परिवर्तित अवस्थामा देशको व्यवस्था चलाउनेहरू नै प्रमुख बाधक शक्तिका रूपमा रहेछन् भन्ने कुरा पछिल्ला हरेक राजनीतिक घटनाक्रमले त्यही कुराको पुष्टि गरिरहेको छ ।

हाम्रो राष्ट्र कमजोर कसरी भयो भन्ने विषयमा गम्भीर ढङ्गले समीक्षा गर्न आवश्यक छ । पुरानो एकताको आधार खलबलिएको मात्र हो, पूर्ण रूपमा टुटेको भने छैन । यो अवस्थामा नयाँ राष्ट्रिय एकताको आधार खोजी गर्न सकिएन भने देश अन्त्यहीन विबादमा फस्न सक्छ । त्यो अवस्थामा विदेशीलाई बाहेक हामी नेपालीलाई सहज हुने छैन । सबै नेपालीको एकता भयो भने राजनीतिमा जसले नेतृत्व लिए पनि हुन्छ, जो नेता भए पनि हुन्छ, त्यो विवादको विषय बनाउन जरूरी छैन । कसैले पनि विदेशीहरूसँग कुम जोडेर नेपालको सत्ता प्राप्त गर्नु मात्र समाधान होइन भन्ने कुरा साबित भैसकेको छ । नेपाली जनताका आपसमा फाटेका मन मिलाएर सबै नेपाली एक भएर बस्न र बाँच्न सक्ने उत्तम राजनीतिक बिकल्प खोज्नु आजको पहिलो सर्त हो ।

राष्ट्र र जनताप्रति इमानदार हुन नसक्ने मानिसहरूका मातहतमा अब नेपाली समाज अडिन सक्दैन । जनतालाई कुनै अमुक राजनीतिक दल वा समूहले सधै आफू अनुकूल चलायमान बनाइराख्ने अवस्था पनि देखिँदैन । जसले जनताका कानले सुन्ने गरी उनीहरूका मनको पीडाको सम्वोधन गर्न सक्छ र आँखाले देख्ने गरी उनीहरूका जीवनको अभाव र बिपन्नताको भारी उठाई दिन सक्छ उसैको साथमा काँधमा काँध मिलाउँदै राष्ट्र निर्माण गर्ने अभियानमा जनता जुट्न सक्ने सम्भावना बलियो बन्दै गएको छ ।

शान्तिपूर्वक बाँच्न पाउने जनताको जन्मसिद्ध अधिकार खोस्नु भनेको मानवताविरोधि अपराध हो । मानव अधिकारका ब्याख्याताहरू के भन्छन् उनीहरूका काइते तर्क कुतर्क पनि सुन्न जरूरी छ । राजनीतिक दलहरूले जनताको शान्तिपूर्वक बाँच्न पाउने नैसर्गिक अधिकार खोसेको बर्षौ भयो । समाजमा न्याय र सत्य हराएको हुनाले अपराधको बढोत्तरी भएको हो । प्रताडित जनताका आवाजलाई आत्मसात गरेर हिम्मतका साथ न्यायको पक्षमा लाग्न सकिएन भने हामी निर्दोष छौं भन्नेहरूले पनि अपराधीसँगै सति जानु पर्ने अवस्था आउन सक्छ । त्यतिबेला न त हामीसँग राष्ट्र हुनेछ न त हाम्रा हातमा हाम्रो देशको राजनीति हुनेछ ।

राष्ट्रलाई जातीयताको आधारमा संघीयतामा लिने बहस भइरहेकै अवस्थामा सबै भूभागमा बसोबास गर्ने जातिमा सर्वोपरि राष्ट्र हो भन्ने भावना जागृत भइरहेको छ । यो सकारात्मक पक्ष हो । क्षेत्र र जातिको नाममा संगठन खडा गरेर राजनीति गर्नेहरू धेरै समय टिकिरहने सम्भावना कम हुँदै गएको छ । राजनीतिक दलका नेताहरूका क्रियाकलापका कारण जनताको मन भाँचिएको छ । नेपाली जनताको आफ्नो क्षमता अनुसारको व्यवस्था थियो र अहिले पनि छ । त्यो व्यवस्थालाई बलियो बनाइदिनका लागि राज्यले पहल गर्नुपर्ने थियो । राज्यबाट त्यो पहल नभएकाले राजनीतिक दलहरूले आफ्नो स्वार्थ पुरा गर्न अन्जान जनताको जीवनलाई दुरूपयोग गरे ।

राष्ट्र निर्माता पृथ्वीनारायण शाहलाई सम्झना गरिरहँदा हामीले राजसंस्थालाई बिर्सन सकिँदैन । राजा आउँछन् जान्छन तर राजसंस्था पनि हाम्रो राष्ट्रको एक महत्वपूर्ण पक्ष हो । त्यो पक्षलाई हामीले उपेक्षा गरेर निषेधमा पारेर जानु पनि उपयुक्त हुन सक्दैन । आजको राजनीतिक अवस्थाले नेपालका सबै राजनीतिक शक्तिहरूबीच राजसंस्था समेतले एक ठाउँमा बसेर देशको रक्षा गर्न र जनताको सुरक्षा गर्न सक्छन् भन्ने जनतामा एक प्रकारको आशा र भरोषा अझै कायम रहेको छ । अन्यथा देशमा शान्ति र प्रगति सम्भव नहुने कुरा आजको यही धरातलीय यथार्थ हो ।

नेपाल सरकार

राष्ट्रिय सूचना आयोग

कोटेश्वर, पेरिसडांडा, काठमाडौ

सार्वजनिक निकायहरुलाई अत्यन्त जरुरी सूचना

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ (१) अनुसारका सार्वजनिक निकायले आफ्नो निकायसंग सम्बन्धित सूचना अद्यावधिक गरी राख्नु पर्ने, सार्वजनिक निकायले सो निकायसंग सम्बन्धित सूचना ऐनको दफा ५ (३) तथा नियम ३ बमोजिम सूचीकृत गरी ३/३ महिनामा ऐनको दफा ५ (४) बमोजिम प्रकाशन गर्नुपर्ने, सूचना अधिकारी तथा सूचना शाखाको व्यवस्था गरी नागरिकले सजिलै थाहा पाउने गरी कोठाको बाहिर बोर्ड समेत राख्नुपर्ने जस्ता व्यवस्था भएको हुंदा नेपाल सरकारका केन्द्रिय स्तरका निकाय, विभाग स्तरका निकाय र जिल्ला स्तरका निकायहरू जिल्ला विकास समिति, नगरपालिका, विश्वविद्यालय, क्याम्पस एवं शिक्षण संस्थाहरू, सार्वजनिक संस्थान, बैंक तथा वित्तिय संस्था, अस्पताल, सहकारी संस्था, गैह्र सरकारी संस्था तथा अन्य सार्वजनिक निकायहरूले यो सूचना कान्तिपुरमा प्रकाशित मितिले ३० (तीस) दिन भित्र निम्न बमोजिमको व्यवस्था गर्नु गराउनु भई सो को जानकारी अनिवार्य रूपमा आयोगलाई गराउन अनुरोध गरिन्छ । यस सूचना बमोजिम नगर्ने नगराउने सार्वजनिक निकायका प्रमुखलाई सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन नियम बमोजिम कारवाही गरिने व्यहोरा अनुरोध छ ।

१. हालसम्म सूचना अधिकारी तोकि आयोगलाई जानकारी नगराएको भए ३० (तीस) दिन भित्र सूचना अधिकारी तोकी आयोगमा जानकारी गराउने । सूचना अधिकारी तोक्दा सार्वजनिक निकायमा कार्यरत प्रशासकीय प्रमुखले आफु भन्दा दोश्रो वा तेश्रो मुनीको अधिकारीलाई तोक्नु पर्नेछ ।
२. तोकिएको सूचना अधिकारीको नाम, थर, पद, कोठा नम्बर, सूचना शाखा, ईमेल ठेगाना, टेलिफोन/मोबाईल नम्बर समेत आगन्तुक सबै नागरिकले सजिलै देख्न सक्ने गरी प्रवेश कक्ष तथा नागरिक बडापत्रमा उल्लेख गर्ने र ३० (तीस) दिन भित्र आयोगमा पठाउने ।
३. सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) तथा नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिमका सूचनाहरू ऐ ऐनको दफा ५(४) बमोजिम ३/३ महिनामा सूचना अद्यावधिक गरी प्रकाशन गर्नुपर्नेछ । यसरी प्रकाशित सूचनाको नियमित रूपमा आयोगलाई जानकारी गराउने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ ।
४. उल्लेखित सूचना बमोजिम आफ्नो जिल्ला भित्रका सार्वजनिक निकायहरूमा एकिकृत रूपमा आवश्यक व्यवस्था मिलाई आयोगलाई जानकारी गराउन सम्बन्धित प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई निर्देशन हुन गृह मन्त्रालय मार्फत अनुरोध गरी सकिएको छ ।
५. कुनै नेपाली नागरिकले सार्वजनिक निकायमा माग गरिएको सूचना सार्वजनिक निकायले सूचना माग गर्ने नागरिकलाई उपलब्ध गराईएको वा नगराईएको विवरण छुट्टै अभिलेख राख्नु पर्ने छ र यस्तो विवरण प्रत्येक ३/३ महिनामा राष्ट्रिय सूचना आयोगलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
६. सार्वजनिक निकायबाट सूचना माग गर्न दिने निवेदन लेख्न, कानुनी सहायता प्राप्त गर्न आयोगको सूचना अधिकार केन्द्र (RTI Centre) फोन नं. ४६०१४४६ ईमेल rticentrenepal@gmail.com र टोल फ्रि नम्बर १६६०-०१-३०००० र फ्याक्स नम्बर ४६०१६४४ मा सम्पर्क राख्न सकिनेछ ।
७ विस्तृत जानकारीको लागि आयोगको वेभसाईट www.nic.gov.np मा हेर्न सकिने छ । आयोगसंग कुनै सम्पर्क गर्न वा गराउन आवश्यक भएमा ईमेल info@nic.gov.np मा ईमेल वा फोन नम्बर ४६०२३४७/४६०२९२० र फ्याक्स ४६०१२१२ मा सम्पर्क राख्न सकिनेछ ।

सूचना हाम्रो अधिकार ! सुशासन र विकासको आधार !
सूचना लिने दिने संस्कृतिको विकास गरौ
नागरिक अधिकारको सम्मान र संरक्षण गरौ ।
कुनै पनि सार्वजनिक सरोकार,
थाहा पाउने जनताको अधिकार ।

सार्वजनिक यातायातमा बढ्दो दुर्व्यवहार

गोपाल दाहाल

विराटनगर-धरानको गाडि यात्रा गर्दा शर्मिला लिम्बुले धेरैपटक झगडा गर्नु परेको छ । कहिले आफ्नो सुरमा सिटमा बसिरहेको बेला नचिनेको पुरूष आएर ढेसिन्छ । कुनै बेला सिट नपाएर उभिएको बेला जीउमा हात राख्छ । 'कोहि त चुप लागेर बसेका बेलापनि अनेक कुरा भनेर जिस्क्याउने र अंगालो नै मार्न आउनेसम्म हुन्छन्' कामको शिलशिलामा आवत जावत गरिरहने शर्मिला भन्छिन् 'त्यहि निउँमा मेरो त धेरै जनासँग झगडा परिसकेको छ ।'

बैंककी कर्मचारी नतसा श्रेष्ठ धरानबाट दैनिक इटहरी धाउँछिन् । सार्वजनिक यातायातका साधन चढेर यात्रा गर्ने उनलाई यात्राका क्रममा भोग्नुपर्ने सास्तीले कहिलेकाहीं त जागिरै छाडिदिउँ जस्तो लाग्छ रे । भन्छिन् ' गाडिका स्टाफहरू समेत केटीको मुखै नदेखे जस्तो अनुहारमा एकोहोरो हेर्ने र जिस्क्याउने गर्छन् ।' दैनिक यात्रामा केही न केही दुर्व्यवहार सहिरहेकी नतसाले आफुलाई त्यसरी दुर्व्यवहार गर्नेसँग विरूद्ध कडा स्वरसम्म गरेकी छैनन् । 'बोलेर प्रतिवाद गर्न थाल्यो भने झन नजिक आउने र शरिरमै हात लाउन खोज्छन्, अरूको देखेरै केही भन्न सक्दिंन, त्यस्तासँग चुप लागेर बस्दै ठिक लाग्छ ।'

सार्वजनिक यातायातका साधनमा यात्रा गर्ने महिलाहरूमा दुर्व्यवहारका धेरै पिडा पाईन्छन् । सँगै यात्रा गरिरहेका यात्रुदेखि गाडिका कर्मचारीसम्मले महिलालाई आँखा झिम्क्याएर, शरिरका विभिन्न भागमा एकोहोरो हेरेर र कतिले हातै लगाएरसम्म दुर्व्यवहार गर्ने र सताउने गरेका छन् । तरपनि अधिकांश महिलाहरू यस्तो व्यवहार मन नपरेपनि उनिहरू विरूद्ध कडा रूपमा प्रस्तुत हुन सक्दैनन् । धनकुटा राजारानीकी मिना चेम्जोङको भोगाई छ 'गाडिमा यात्रा गर्दा पुरूषहरूले मौका परे जीउमा समाउनेसम्म गर्छन्, करायो भने भीडभाडमा यस्तै हुन्छ भनेर पन्छिन्छन् ।'

सार्वजनिक यातायातका साधनमा हुने यस्ता दुर्व्यवहारले महिलाहरू मानसिक चोट परिरहेको हुन्छ तरपनि समाजले यसलाई ठुलो रूपमा लिएको पाईंदैन । महिलाहरूले गाडि चढ्न लाग्दादेखि यात्राभर यस्तो दुर्व्यवहार भोग्नु पर्छ । गाडि स्टेण्टमा बसेका महिलालाई गाडिकै कर्मचारीले हातमा समातेर तान्ने, पिठ्युँबाट धकेल्ने जस्ता हर्कत गर्छन् भने गाडिभित्र पुगेपछि पुरूष यात्रुहरूबाटै जीउमा हात लाउने, जिस्क्याउँने जस्ता गतिविधी हुन्छन् ।

सार्वजनिक यातायातका साधनमा महिलामाथि हुने यस्ता दुर्व्यवहार सहन नसकेर गत भदौमा झापा लखनपुरमा महिलाहरूले आन्दोलनै गरे । बाटोमा महिलाहरू देख्ने वित्तिकै गाडिका कर्मचारीले हातमा तानेर गाडिभित्र हाल्ने, विनासित्ति जिस्क्याउने जस्ता दुर्व्यवहार बढेपछि त्यसविरूद्ध महिलाहरू सडकमा उत्रिएर चारघण्टा चक्काजाम गरेपछि स्थानीय प्रहरी प्रसासनलाई समेत समस्या भयो । दमकको पूर्व वस स्टेण्डबाट छुट्ने र दक्षिणी ग्रामीण क्षेत्रबाट आउने वस र ट्याक्सीमा भएका दुर्व्यवहार विरूद्ध सडकमा उत्रिएका महिलाहरू तथा प्रहरी प्रशासन र यातायात व्यवसायीवीच वार्ता गरेर दुर्व्यवहार नियन्त्रण गर्ने सहमति भएपछि मात्र महिलाहरूको आन्दोलन रोकिएको थियो । यातायात व्यवसायी गंगाप्रसाद सिटौलालाई महिलाहरूमाथि हुने यस्ता दुर्व्यबहारले व्यवसायीहरूलाई लज्जित बनाएको महसुस भएको छ ।

सार्वजनिक यातायात व्यवस्थापन सम्बन्धी ऐन ०४९ ले सबै सार्वजनिक यातायातका साधनमा आरक्षणको हुनुपर्ने व्यवस्था गरे पनि कार्यान्वयन हुन सकेको छैन । कतिपय सार्वजनिक यातायातमा त आरक्षणसमेत उल्लेख गरिएको पाइँदैन । आरक्षणको व्यवस्था कार्यान्वयन नहुँदा सार्वजनिक यातायातका साधनमा महिला हिंसाका घटना बढिरहेका छन् । यातायात व्यवस्था ऐनले स्थानीय बाटोमा चल्ने यात्रुबाहक सार्वजनिक ठूला बसमा ६ सिट तथा स्थानीय माइक्रो बसमा दुई सिट महिला र अशक्तका लागि छुटयाउने, लामो दूरीका सार्वजनिक सवारीसाधनमा चार घन्टा अवधिसम्म महिलाका लागि दुई सिट आरक्षित राख्ने व्यवस्था गर्नुपर्ने तोकेको छ । आरक्षित सिट उपलब्ध गराउँदा सवारीचालकभन्दा ठीक पछाडिको सिट छुटयाउने, ढोकाबाट चढ्नेबित्तिकै स्पष्ट देखिने गरी 'महिला र अशक्तका लागि आरक्षित सिट" भनि लेख्नुपर्ने ऐनमा उल्लेख छ । तर धेरै साधनमा त्यस्तो लेखिएको हुँदैन र छुट्याईएका 'महिला सिट'हरूमा पुरूषै बसिरहेका हुन्छन् ।

यातायातका साधनमा महिलाहरूमाथि भईरहेका यस्ता दुर्व्यवहार यौन दुर्व्यवहार हुन् । कानुन अनुसार कसैलाई यौनका आशयले जिस्काएमा वा हैरानी दिएमा वा निजसँग यस्तै अन्य कुनै किसिमले अस्वाभाविक व्यवहार गरेमा वा निजलाई करणीका आशयले समातेमा यौन दुर्व्यवहार गरेको मानिन्छ । त्यसो गर्ने विरूद्ध घटना भएको ३५ दिनभित्र अदालतमा यौन दुर्व्यवहारको उजुरी दिनुपर्छ । त्यस्तो कसुर गर्नेलाई एक बर्षसम्म कैद र दश हजार रूपैयाँसम्म जरिवाना हुने व्यवस्था छ । त्यतिमात्र होइन यौनजन्य दुर्व्यवहारबाट पीडित व्यक्तिलाई कसुरदारबाट मनासिव माफिकको क्षतिपुर्ति समेत भराई दिनुपर्ने कानुनी व्यवस्था रहेको छ । तरपनि सार्वजनिक यातायातका साधनमा यात्रा गर्ने अधिकांश महिलाहरूलाई यस्तो दुर्व्यवहार विरूद्ध कानुनी व्यवस्था भएको थाहा छैन । त्यसैले उनिहरू कतै उजुरी नै गर्दैनन्, न त आफैं प्रतिकार गर्न नै सक्छन् । प्रहरी प्रसासन यस्तो घटना भयो भनेर महिलाहरू उजुरी दिन नआएकालेपनि कारबाही गर्न समस्या भएको बताउँछ । काठमाण्डौमा त प्रहरीले यातायातका साधनमा हुने यस्ता दुर्व्यवहार नियन्त्रण विभिन्न कार्यक्रमसमेत चलाएको छ । सादा पोशाकमा प्रहरी खटाउने, यातायातका साधनलाई ऐन अनुसार आरक्षण सिट व्यवस्था गर्न लगाउनेदेखि सर्वसाधारणमा दुर्व्यवहार विरूद्ध आवाज उठाउन सचेतनामुलक कार्यक्रमपनि हुँदै आएका छन् तर पुर्वमा त्यस्ता कुनै कार्यक्रम समेत नगरिएकाले समस्या झनै बढिरहेको छ । प्रहरी कार्यालयमा यस्ता दुर्व्यवहारको मुद्धा चलेको पाईदैन, अर्थात सर्वसाधारण महिलाहरूलाई दुर्व्यवहार गर्नेलाई कारबाही हुन्छ भन्ने ज्ञान छैन । इलाका प्रहरी कार्यालय धरानका डिएसपी टेकबहादुर तामाङ भन्छन् 'कसैलाई त्यस्तो दुर्व्यवहार भएको खण्डमा प्रहरीलाई जानकारी दिन लजाउनु वा डराउँनु हुँदैन, गल्ति अनुसारको कारबाही हुन्छ ।'

कृषिमा युवा आकर्षण गर्न थप अनुदान

काठमाडौं । कृषि क्षेत्रमा वितरित अनुदान वास्तविक किसानसम्म पुग्न नसकेको गुनासो हटाउन सरकारले युवा किसानलाई कृषि पेसामा आकर्षित गर्न थप अनुदानका कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याएको छ ।

कृषि विकास मन्त्रालयले एकैपटक १२ वटा कार्यविधि कार्यान्वयनमा ल्याउँदै कृषिका सबै क्षेत्रमा अनुदानका माध्यमबाट खासगरी युवाको आकर्षण बढाउने नीति लिएको छ । यसबाट आयआर्जनमा वृद्धि गरी कृषक परिवारको जीवनस्तर उकास्ने अपेक्षा मन्त्रालयले राखेको छ ।

मन्त्रालयले १८ पुसबाट उत्पादन गरिएको बाली उपभोक्तासम्म पुग्दा किसानले व्यहोर्ने क्षति (पोस्ट हार्भेस्ट) लाई न्यूनीकरण गर्न उत्पादन प्रक्रियादेखि उत्पादित खाद्यान्नको ढुवानी गर्दासम्म अनुदान दिन सकिने कार्यविधिलाई कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । क्षतिका लागि किसानलाई अनुदान दिंदा उत्पादकलाई भार कम पर्ने र उपभोक्ताले कम मूल्यमा गुणस्तरीय खाद्यान्न उपभोग गर्न सक्ने भन्दै मन्त्रालयले पोस्ट हार्भेस्टमा अनुदान दिन लागेको हो ।

सचिवस्तरीय निर्णयबाट पारित कार्यविधिअनुसार प्रस्ताव पेस गर्ने किसानलाई कुल लागतको ८५ प्रतिशतसम्म रकम क्षति व्यवस्थापन निर्देशनालयबाट अनुदानस्वरूप वितरण गरिनेछ । त्यस्तै, दूध तथा मासुको बढ्दो मागलाई स्वदेशबाटै पूर्ति गर्न र पशु नश्ल सुधारका लागि मन्त्रालयले पशु आहारा विकास राष्ट्रिय अभियान कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिकासमेत कार्यान्वयनमा ल्याएको छ ।

११ पुसबाट कार्यान्वयनमा आएको निर्देशिकाले पाँच वर्षमा ४५ हजार हेक्टरमा घाँसखेती गरी उन्नत पशुको आहार पूर्ति गर्ने लक्ष्य राखेको छ । यसका लागि औषधोपचार, बिउ तथा अन्य १ लाखदेखि ३ लाख रूपैयाँसम्म पर्ने कृषि सामग्री अनुदानमा उपलब्ध गराउने कार्यविधिमा उल्लेख छ । रकम भने सामुदायिक पशु प्रजनन कोषबाट परिचालन हुनेछ ।

निम्न आय भएका कृषक वर्गलाई रेसमखेती (किम्बु खेती र रेसमकिरापालन), मौरीपालन र मौरी पाल्न चाहिने आवश्यक सामग्री र च्याउखेतीमा आकर्षण गर्न मन्त्रालयले 'मौरी, च्याउ, रेसम कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि'समेत लागू गरेको छ । कार्यविधिअनुसार अनुदान दिनका लागि सरकारले भूमिहीन र गरिब किसान छनोट गर्ने जनाएको छ ।

व्यावसायिक किट विकास निर्देशनालयबाट अनुदानको रकम परिचालन हुने प्रावधानअनुसार व्यावसायिक मौरीपालनका लागि कुल लागतको ९० प्रतिशत, मह उत्पादनका लागि आवश्यक सामग्री खरिद गर्न एकपटकलाई बढीमा १० लाख रूपैयाँसम्म सुविधा दिइनेछ । यस्तै, किम्बुखेती र रेसमकिरापालन गर्नेलाई समान ५० हजार रूपैयाँ दिने, रेसमकिराको कोया सुकाउने उपकरण खरिदमा ५० प्रतिशत अनुदान र ५० प्रतिशत ऋणमा ५० प्रतिशत नै ब्याज मिनाहा गर्नेलगायत सुविधा कार्यविधिमा उल्लेख छ । मन्त्रालयले १ पुसबाट मिल्क एनालाइजर वितरण कार्यविधि लागू गर्दै देशभरबाट संकलित दूधको गुणस्तर नियन्त्रण गर्ने लक्ष्य राखेको छ । मन्त्रालयले ५० भन्दा बढी सेयर सदस्य भएका दुग्ध सहकारीबाट सञ्चालित दुग्ध केन्द्रलाई स्वचालित दूध विश्लेषण यन्त्र अनुदानमा उपलब्ध गराउने कार्यविधिमा उल्लेख छ ।

v]nsb

मनाङलाई एपिएफको दबाब

काठमाडौं । विभागीय टोली एपिएफले घरेलु फुटबलमा गर्विलो प्रदर्शन तथा नतिजा निकाल्न सकिरहेको छैन । अघिल्लो सिजनसम्म लिग फुटबलमा एपिएफको लक्ष्य उपाधि भन्दा पनि रेलिगेसनबाट बच्ने हुने गर्थ्यो । गत सिजनको लिगमा १२औं स्थानमा रहँदै एपिएफ मुस्किलले रेलिगेसन जोनबाट बाहिर निस्कियो ।

यसपटक सहिद स्मारक 'ए' डिभिजन लिगमा एपिएफको प्रदर्शन सुधारिदै गइरहेको छ । लिगअन्तर्गत बुधबार छैटौं चरणमा एपिएफले रानी पोखरी कर्नर टिम (आरसिटी) लाई २-१ गोलले पराजित दोस्रो स्थानमा उक्लिएको छ । जितसँगै एपिएफले शीर्ष स्थानमा रहेको मनाङमर्स्याङदीसँगको अंक बराबर गरेकोछ । मनाङ र एपिएफले समान १२-१२ अंक जोडेका छन् । एक खेल कम खेलेको मनाङ गोल अन्तरमा अघि रहदै शीर्ष स्थानमा रहेको हो । एपिएफले जस्तै यो सिजन नेपाल पुलिस क्लबले पनि गतिलो प्रदर्शन गरिरहेको छ । कुनै समय लगातार चौथोपटक लिग उपाधि जितेको नेपाल पुलिस क्लब अघिल्लो सिजन भने निक्कै संघर्ष गर्‍यो । मुस्किलले 'सुपर एट' चरणमा पुगेको पुलिसले कमजोर प्रदर्शन गर्दै आठ टोली मध्ये आठौं भएको थियो ।

दिनको दोस्रो खेलमा पुलिसले जावलाखेल युथ क्लबलाई ३-० ले हरायो । जितसँगै पुलिस चौथो स्थानमा उक्लेको छ । पुलिस क्लबले मनाङ र एपिएफसँग दुई अंकको दुरी छोट्याएको छ । ५ खेलबाट पुलिसले १० अंक पुर्‍याएकोछ । तेस्रो स्थानको फ्रेन्ड्सको पनि ५ खेलबाट १० अंक नै भएपनि गोल अन्तरमा पुलिस पछि पर्‍यो ।

पराजयले आरसिटी र जावलाखेलको अवस्था कमजोर बनेकोछ । छैटौं खेल खेलेको आरसिटीले अहिलेसम्म ४ अंक मात्रै बटुलेकोछ । एनसेल कप फुटबलमा सहभागी नभएका कारण लिगमा तीन अंक घटाउने एन्फाको निर्णय अनुसार आरसिटीको खातामा अहिले केवल एक अंक रहेकोछ । लिगमा तेस्रो पराजय बेहोरेको जावलाखेलको पनि ५ खेलबाट ४ अंक मात्रैछ । त्यसैले जावलाखेलको पनि रेलिगेसनको सम्भावना हटेको छैन ।

रञ्जनको निर्णायक गोल

दशरथ रंगशालामा रञ्जन बिष्टले दुई गोल गरेपछि एपिएफले आरसिटीविरूद्ध सहज जित आत पार्‍यो । एपिएफलाई रञ्जनले खेलको पहिलो हाफको इन्जुरी समयमा १-० ले अघि राखेका थिए । रञ्जनले आरसिटीका दुई डिफेन्डरलाई झुक्याउदै डिबक्सको दायाँ कर्नरबाट दोस्रोबारमा गोल गरेका थिए । दोस्रो हाफमा आरसिटीले खेल १-१ को बराबरीमा फर्कायो । आरसिटीका लागि सुमन लामाले गोल गरेका थिए । सुमनले एपिएफका डिफेन्डरले क्लियर गर्न नसकेको बललाई डिबक्स नजिकबाट गोलमा परिणत गरेका हुन् । खेलको ६४औं मिनेटमा रञ्जनले फेरी एपिएफलाई २-१ ले अघि बढाए ।

रोनाल्डोले जिते फिफा वर्ष खेलाडी

एजेन्सी । रियल म्याड्रिड तथा पोर्चुगलका स्ट्राइकर क्रिस्टियानो रोनाल्डोले सोमबार फिफा वर्ष खेलाडी (बालोन डी 'ओर')को उपाधि जितेका छन् । सन् २००८ मा पहिलोपटक बालोन डी ओर उपाधि जितेका रोनाल्डोले यसपटक निकटतम प्रतिद्वन्द्वी बार्सिलोनाका लियोनल मेसी तथा बायर्न म्युनिखका फ्रयांक रिबेरीलाई पाखा लगाएका छन् ।

पछिल्लो चार वर्षयता वर्ष खेलाडीमा बार्सिलोनाका अर्जेन्टिनी स्ट्राइकर मेसीको दबदबा रहँदै आइरहेको थियो । मेसीले लगातार चारपटक वर्ष खेलाडी घोषित हुँदा रोनाल्डो उपविजेता बनेका थिए । अघिल्लो सिजनमा मेसी बढी समय चोटग्रस्त भएकाले सन् २०१३ को दाबेदारका रूपमा हेरिएको थिएन । तर, बायर्नका रिबेरीलाई भने रोनाल्डोको प्रत्यासीका रूपमा लिइएको थियो । अघिल्लो सिजन रिबेरीले बायर्नलाई युरोपियन च्याम्पियन्स लिगलगायत प्रमुख पाँच उपाधि दिलाएका थिए । यही कारण रिबेरी र रोनाल्डोबीच कडा प्रतिस्पर्धा हुने अनुमान गरिएको थियो । सन् २०१४ को विश्वकप फुटबल प्रतियोगितामा आफ्नो एकल प्रदर्शनमा पोर्चुगललाई छनोट गराएकाले रोनाल्डो नै उपाधिको एकमात्र दाबेदारी खेलाडी बने ।

रोनाल्डोले २७.९९ प्रतिशत मत पाए । पहिलोपटक उपविजेता बनेका मेसीले २४.७२ प्रतिशत तथा रिबेरीले २३.३६ मत पाएका छन् । जसअनुसार क्रमशः रोनाल्डोले १,३६५ अंक, मेसीले १,२०५ तथा रिबेरीले १,१२७ अंक हात पारेका छन् । वर्ष खेलाडी छनोट हुँदा १८५ प्रशिक्षक, १,१८४ राष्ट्रिय कप्तान र १७३ खेल पत्रकारले मतदान गरेका थिए । उनीहरूले मनोनीतमा परेका अन्तिम तीन खेलाडीलाई क्रमशः ५, ३ र १ अंक दिएका थिए ।

सन् २०१३ को सत्रमा उत्कृष्ट प्रदर्शन गरेका रोनाल्डोले राष्ट्रिय फुटबल टोली तथा रियल म्याड्रिडबाट समग्रमा ५६ खेलमा ६६ गोल गरेका थिए । विश्वकपको प्लेअफ म्याचमा रोनाल्डोले स्विडेनविरूद्ध ह्याट्रिक गरेका थिए । फिफा अध्यक्ष सेप ब्लाटरले वर्ष खेलाडी घोषणा गर्दा रोनाल्डो भावुक देखिएका थिए । फिफा अध्यक्ष ब्लाटर र ब्राजिलियन लिजेन्ड पेलेले रोनाल्डोलाई बालोन डी 'ओर' उपाधि दिए ।

उपाधि ग्रहण गर्न जाँदा रोनाल्डोले आफ्नो छोरा जुनियर रोनाल्डोलाई पनि स्टेजमा लगे । ड्यासमा विजेता खेलाडीका रूपमा प्रतिक्रिया दिने क्रममा रोनाल्डो भावुक बने । उपाधि लिँदै रोनाल्डोले भने, 'यतिवेला कस्तो अनुभव गरिरहेको छु यसको बयान गर्ने शब्दै छैन ।' खेलजीवनको सफल यात्रामा सहयोग गर्ने सबैलाई उनले धन्यवाद दिएका छन् । 'मलाई सहयोग गर्ने परिवार, टिममेट तथा सबै साथीलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु, उनीहरूकै कारण आज म यहाँसम्म आइपुगेको हुँ,' रोनाल्डोले भने । पछिल्लो चार वर्षदेखि बालोन डी 'ओर' कार्यक्रममा आफूले धेरै त्याग गरेको उनले बताए । 'मलाई चिन्ने सबै साथीलाई थाहा भएकै कुरा हो, मैले यहाँ धेरै त्याग र बलिदान गरेको छु, यसपटक म सम्मानित भएको छु,' उनले भने, 'कुनै वर्ष मैले विपक्षीले भन्दा उत्कृष्ट खेल देखाएको थिएँ, तर मैले उपाधि जित्न सकेन ।'

यसैबीच रोनाल्डोले गत महिना निधन भएका दक्षिण अफ्रिकी महान् नेता नेल्सन मन्डेलाप्रति श्रद्धाञ्जली दिएका छन् ।

८ केजी सुनसहित एक पक्राउ

सिन्धुपाल्चोक । सिन्धुपाल्चोकको तातोपानी ३ लिपिङस्थित तातोपानी भन्सारको पैठारी गेटबाट माघ १ गते एपीएफ टोलीले करीब ८ केजी. सुनसहित चिनीया नागरिकलाई पक्राउ गरेको छ ।

सशस्त्र प्रहरी बल राजस्व एवं भन्सार सुरक्षा गुल्म तातोपानीबाट खटिएको एपीएफ टोलीले उक्त सुनसहित निजलाई पक्राउ गरेको हो । एपीएफ टोलीले जाँच गर्नेक्रममा निजले शरीरको विभिन्न भागमा लुकाई छिपाई ल्याउँदै गरेको अवस्थामा उक्त सुन फेला परेपछि उनलाई पक्राउ गरिएको हो ।पीएफ टोलीले उनलाई बरामद सुनसहित आवश्यक कारवाहीको लागि तातोपानी भन्सार कार्यालयमा बुझाएको छ ।

/Elg va/

६ एकान ६ हेर्न गएका दर्शक निराश

सुनसरी । आफूलाई मनपर्ने हास्य कलाकारले अभिनय गरेको फिल्म '६ एकान ६' हेर्न शनिबार सुनसरीको झुम्कास्थित किरण चलचित्र हल पुगेका दर्शक निराश भएर फर्किनुपर्‍यो । मध्याह्न १२ बजेको सो हेर्न आएका तीन सय दर्शकले हलको कमजोरीले गर्दा पूरा फिल्म हेर्न पाएनन् ।

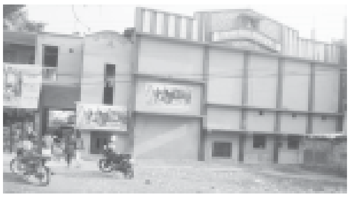

लोडसेडिङको समय र जेनेरेटर बिग्रिएकाले निर्धारितभन्दा आधा घन्टा ढिलो फिल्म सुरु भएको थियो । बल्लतल्ल जेनेरेटर बनाएर फिल्म सुचारू भयो । तर, मध्यान्तरको ३५ मिनेटपछि आवाज सुनिन छाड्यो । करिब २० मिनेट लगाएर प्राविधिकले साउन्ड सिस्टम बनाए । तैपनि हलले पूरा फिल्म देखाउन सकेन । साउन्ड बनेलगत्तै फेरि जेनेरेटरको नटबल्टु खुस्किएपछि फिल्म रोकियो । अन्ततः पूरा फिल्म नहेरीकनै दर्शक हलबाट निस्किन बाध्य भए ।

प्रायः नेपाली फिल्म नछुटाउने झुम्का-९ की कुमार कार्कीले भनिन्, 'माग्ने बुढाको इन्ट्रीसम्म हेर्दा राम्रै लागिरहेको थियो । तर, बीचमै निस्किनुपरेपछि खल्लो भयो । अब अर्को राम्रो हलमा गएर फेरि एकपटक यो फिल्म हेर्छु ।' दुई महिनाको नानी च्यापेर फिल्म हेर्न आएकी बक्लौरी-५ निवासी कोपिला भण्डारीले टेलिभिजनमा आएको फिल्मको विज्ञापन र सबै हास्य टेलिश्रृंखलामा चलचित्रबारे गरिएको चर्चाले फिल्म हेर्न हलसम्म आएको बताइन् ।

यसअघि बिहानीको दुवै सोमा हल हाउसफुल भएको थियो । बालकोनीको टिकट लिएकाहरु सिट भरिएपछि रिबाल्कोनीमा झरेका थिए । दीपकराज गिरी, सीताराम कट्टेल, केदार घिमिरे, सन्दीप क्षेत्री, नीता ढुंगाना, शिवहरि पौडेल, अर्जुन श्रेष्ठलगायतका कलाकारले अभिनय गरेको '६ एकान ६' फिल्म पूर्वको दमकस्थित पाथीभरा चलचित्र मन्दिरमा पनि लागेको छ । सो हलमा पनि शुक्रबारबाटै सबै सो हाउसफुल भएको छ ।

आयाम र अविरलका कृतिमाथि अन्तर्क्रिया

भरतपुर । संगीत आयामको नवीनतम निबन्धसंग्रह 'दासहरूको कुम्भमेला' र सिर्जन अविरलको 'क्यान्टोनमेन्ट र अरु कविताहरुमाथि भरतपुरमा अन्तर्क्रिया भएको छ । कविडाँडा साहित्य समाजले आयोजना गरेको अन्तर्क्रियामा

'दासहरूको कुम्भमेला'माथि समालोचकद्वय कपिल अज्ञात र डा. एकनारायण पौडेलले तथा कविताकृतिमाथि प्रकाश चापागाईं र रमेश प्रभातले टिप्पणी गरे । कार्यक्रममा समाजसेवी उत्तम सज्जेलले साहित्यलेखन पनि एक किसिमको परीक्षै भएको बताउँदै त्यसमा दुवै कृति खरो उत्रिएको बताए । त्यस्तै, विशिष्ट अतिथिद्वय श्रवण मुकारूङ र विप्लव ढकालले पनि कृतिमाथि टिप्पणी गरे ।

आयाम र अविरल दुवै चितवनका स्रष्टा हुन् ।

पूर्वमा 'डन्ट ब्रेक माई हर्ट'

युवा तथा प्रौढ दर्शकलाई लक्षित गरी 'डन्ट ब्रेक माई हर्ट' नामक फिल्म निर्माण गरिने भएको छ । माघको पहिलो साताबाट छायांकन गरिने फिल्म दिनेश पौडेलले निर्देशन गर्नेछन् ।

निर्माण पक्षले इटहरीमा पत्रकार सम्मेलन गरी डन्ट ब्रेक माई हर्टबारे जानकारी दिएका हुन् । प्रेम कथा प्रस्तुत गरिने फिल्मको निर्माता डम्बर श्रेष्ठ र अनील बोगटी छन् । पूर्वको रमणीय तथा पर्यटकीय स्थल इलाम, भेडेटार, बसन्तपुर, इटहरी, दमक, पथरी, उर्लाबारी, गोठगाउँ र काठमाडौंमा खिचिने फिल्ममा माधव केसी, आकाश आचार्य, कविसा श्रेष्ठ, इसा गौतमलगायतका नवकलाकारले अभिनय गर्ने निर्देशक दिनेशले जानकारी दिए ।

अजयको रहर बजारमा

काठमाडौं । म्युजिक भिडियोबाट मोडलिङमा छिरेका अजय अधिकारी 'सुशील' गायक बनेका छन् । उनको एकल स्वर र संगीतले भरिएको गीतिसंग्रह 'रहर' अहिले बजारमा आएको छ ।

आफ्नो रहरले यो क्षेत्रमा प्रवेश गरेका र रहरैरहरले गीतिसंग्रह पनि निकालेको हुनाले संग्रहको नाम 'रहर' राखेको पनि उनले प्रस्ट पारे । यसको वितरण एसिया म्युजिकले गरेको छ । गायक स्वयंले संगीत भरेको गीतिसंग्रहमा 'तिम्रो रहर मेरो रहर' भन्ने गीतको रचना नवराज लुइँटेलले गरेका हुन् भने अरु तीनवटा गीतको रचना गायक स्वयंले गरेका हुन् । आफूले यो गीतिसंग्रह निकाले पनि आफ्नो पेसा भने यथावत् नै राख्ने उनले बताए । उनले गायनसँगै मोडलिङलाई पनि निरन्तरता दिने बताए ।

skf/6

मेगा बैंकको लाभांश पारित

मेगा बैंक नेपालले सेयरधनीलाई नौ प्रतिशत लाभांश वितरण प्रस्ताव पारित गरेको छ । बैंकको राजधानीमा सम्पन्न तेस्रो वार्षिक साधारणसभाले लाभांश वितरणको निर्णय पारित गरेको हो ।

साधारणसभा अवसरमा बैंक अध्यक्ष प्रा.डा. मदनकुमार दाहालले आव ०६९/७० सम्ममा बैंकले आर्जन गरेको सञ्चित मुनाफाबाट कुल चुक्ता पुंजीको ९ प्रतिशत अर्थात् २० करोड ९७ लाख रुपैयाँ नगद लाभांश स्वीकृत गरिएको जानकारी दिएका थिए ।

बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत अनिलकेशरी शाहले सञ्चालनको पहिलो वर्षदेखि निरन्तर नाफामा रहनु, सेयर निष्कासनमा सर्वसाधारणको आकर्षणका कारण संस्था सबैको विश्वास जित्न सफल भएको बताए ।

बैंकले चालू आवको प्रथम त्रैमासिक अवधिमा १० करोड १८ लाख खुद मुनाफा आर्जन गरेको जनाएको छ । बैंकको हाल कुल निक्षेप १३ अर्ब ९२ करोड र कर्जा लगानी १३ अर्ब २५ करोड रुपैयाँ पुगेको छ ।

विन्ध्यवासिनीमा माछापुच्छ्रेको पार्क

माछापुच्छ्रे बैंकले पोखराको विन्ध्यवासिनी मन्दिर परिसरमा वाटर फाउन्टेन पार्क निर्माण गरेको छ । संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वअन्तर्गत निर्माण गरिएको पार्क बैंक अध्यक्ष सूर्यबहादुर केसी तथा प्रवर्द्धक डा. उपेन्द्र महतोले विन्ध्यवासिनी धार्मिक क्षेत्रविकास समिति अध्यक्ष गणेशबहादुर श्रेष्ठलाई हस्तान्तरण गरेका थिए ।

त्यस्तै, बैंकको १३औं वार्षिकोत्सव अवसरमा आयोजित कार्यक्रममा दुई सय ५० भन्दा बढीले रक्तदान गर्नुका साथै दन्त शिविरमा १०० जनाजति बालबालिकाको दन्त परीक्षण गरिएको थियो । बैंकले महिला तथा बालबालिका हितमा काम गर्दै आएको लैनचौरमा रहेको गैरसरकारी संस्था रक्षा नेपाललाई खाद्यान्न, पानीट्यांकी एवं भाँडाकुँडा सहयोग प्रदान गरिएको बताएको छ । २ अर्ब ४७ करोड ८८ लाख चुक्ता पुंजी रहेको बैंकले ०७० पुस अन्त्यसम्म ३१ अर्ब ५ करोड निक्षेप परिचालन गरी २४ अर्ब ८७ करोड कर्जा प्रवाह गरेको विज्ञप्तिमा उल्लेख छ ।

एक्सेलको आठौं साधारणसभा

झापाको बिर्तामोडमा मुख्य कार्यालय रहेको एक्सेल डेभलपमेन्ट बैंकको आठौं वार्षिक साधारणसभा सम्पन्न भएको छ । साधारणसभाले सञ्चालक समिति अध्यक्ष चेतप्रसाद भट्टराईद्वारा पेस गरिएको आव ०६९/०७० को लेखापरीक्षणको वार्षिक प्रतिवेदन पारित गरेको छ ।

०७० असार मसान्तसम्म बैंकको कुल निक्षेप २ अर्ब ४८ करोड ५२ लाख र कर्जा १ अर्ब ४१ करोड १ लाख रहेको जानकारी साधारणसभामा दिइएको थियो । बैंकले सोही अवधिमा खुद मुनाफा २ करोड ६८ लाख आर्जन गरेको छ । साधारणसभाले सेयरधनीलाई गत आवको नाफा तथा सञ्चित मुनाफाबाट चुक्तापुंजी १० करोडको ५० प्रतिशतका दरले हुने ५ करोड बोनस सेयर वितरण तथा कर प्रयोजनमा लाग्ने २६ लाख ३१ हजार नगद लाभांश वितरण गर्ने प्रस्ताव पारित गरेको छ ।

अन्य वित्तीय संस्थासँग मर्जर हुनेसम्बन्धी विशेष प्रस्ताव पारित गरिएको साधारणसभामा बोनस सेयर वितरणपछि हुन आउने कुल चुक्तापुंजी १५ करोडको ३५ प्रतिशत अर्थात् (१:०.३५) का दरले हकप्रद सेयर जारी गरी कुल चुक्तापुंजी २० करोड २५ लाख पुर्‍याउने जानकारी दिइएको थियो ।

भिबोरको साधारणसभा

भिबोर विकास बैंकको छैटौं वार्षिक साधारणसभा सम्पन्न भएको छ । बैंकले आव ०६९/७० मा २ अर्ब ६९ करोड निक्षेप संकलन गरी १ अर्ब ६० करोड कर्जा प्रवाह गरेको साधारणसभामा जानकारी दिइएको थियो ।

बैंकले सञ्चालनमा ल्याएका विभिन्न परियोजनामध्ये कमलपोखरी परियोजना निर्माण सम्पन्न भई बिक्रीको अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।

बैंकले पुल्चोक परियोजना तथा बुङमतीमा रहेको जग्गा एकमुष्ठ बिक्रीका लागि गृहकार्य भइरहेको जनाएको छ । संस्थामा भाजुरत्न फाइनान्स एन्ड सेभिङ कम्पनी एकआपसमा गाभिई ०६९ देखि भिबोर विकास बैंकको नामबाट एकीकृत बैंकिङ कारोबार सञ्चालन हुँदै आएको छ । गत आवमा भिबोर सेयर अप्सन निक्षेप योजनामार्फत बैंकको संस्थापक सेयरमा १४ करोड ६ लाख रुपैयाँबराबरको १४ लाख ६ हजार थान सेयर थप भएको छ ।

एस बैंकको लाभांश पारित

एस डेभलपमेन्ट बैंकको १८औं वार्षिक साधारणसभाले सेयरधनीलाई चुक्तापुंजीको ३.७० प्रतिशत अर्थात् २,९५,२१,३०० रुपैयाँबराबरको बोनस सेयर वितरण प्रस्ताव पारित गरेको छ । साधारणसभाले सञ्चालक समिति अध्यक्ष योगेन्द्रकुमार शाक्यले प्रस्तुत गरेको वार्षिक आयव्यय विवरण पारित गर्नुका साथै अन्य वित्तीय संस्थासँग मर्ज हुन सञ्चालक समितिलाई अख्तियारी दिएको छ ।

हाल कुल निक्षेप, कुल सम्पत्ति र कर्जा तथा सापटी क्रमशः पाँच अर्ब ७२ करोड, २० अर्ब ५९ करोड र चार अर्ब ६३ करोड रुपैयाँ रहेको बैंकका मुलुकभर १२ शाखा कार्यालय र एक एक्स्टेन्सन काउन्टर रहेका छन् ।

सानिमा माईको सेयर सूचीकृत

काठमाडौं/ निर्माणाधीन २२ मेगावाटको माई जलविद्युत् आयोजनाको प्रवर्द्धक कम्पनी सानिमा माई हाइड्रो पावरको एक करोड पाँच लाख ५० हजार कित्ता (एक अर्ब पाँच करोड रुपैयाँको सेयर) सूचीकरण भएको छ । कम्पनीको सेयर मंगलबार नेपाल स्टक एक्सचेन्जमा सूचीकृत भएको हो । कम्पनीको सेयर सूचीकृत भएको सात दिन अर्थात् आगामी मंगलबारदेखि कारोबारमा आउनेछ ।

जाँदा जाँदै...

यसैबीच सुत्रका अनुसार, सुकाम कम्पनीले आफ्नो नाम बदलेर (कम्पनी नाम मात्र उत्पादन होइन) झण्डै ३ अर्ब राजस्व छली गरेको छ । भ्याट बिल सुकामको नाममा काट्ने, जबकी कम्पनीको नाम स्टार इनर्जी भइसकेको छ । यसरी राजस्व छली गर्ने र आफ्नो इनभर्टर, ब्याट्री, सोलार प्यानलहरू व्यापक रूपमा बनिरहेको छ । लोडसेडिङका कारण सुकामको दैनिक व्यापार नै करोड नाघेको एजेन्टहरू बताउँछन् ।

संविधानसभाको दोस्रो निर्वाचन सम्पन्न गराएको दाबी गर्दै यही दाबीभित्र अर्थ तथा उद्योग वाणिज्य मन्त्री राजस्व मारेर जाँदाजाँदै कमाउ धन्दामा लागेको छन् । हेर्ने कसले ?

एमाओवादीभित्र...

पदमा किन ? २ पटकभन्दा बढी एउटै पदमा बस्न पाइन्न, चुनावी हारको जिम्मेवारी अध्यक्षले लिनुपर्छ भन्ने बाबुराम र नारायणकाजी हार मान्ने तहमा ओर्लेका छैनन् । नारायाणकाजी आफू नभए पार्टी चल्दैन भन्ने हुटिट्याउँ सोच नराख्न कुर्लिएर मौन बसेका छन् र डा.बाबुराम एकवर्षसम्म कुनै पदमा जान्न भनेर दाहाललाई एकवर्षे अव्यक्त अध्यक्ष पदमा निर्विवाद आशीन हुन सघाए पनि एकवर्षपछि दाहालले अध्यक्ष पद त्याग्नु पर्ने सीमा अहिले नै कोरिदिएका छन् ।

यसैबीच दाहालले आत्मालोचना गर्दै पार्टी संगठन मजबुत पार्ने र राष्ट्रियताका मामिलामा कमजोरी सच्याउन अग्रसर भएका छन् । सबैभन्दा महत्वपूर्ण कुरा जातीय पहिचानको आडानलाई संगठनस्तरमा मात्र सीमित राख्नु पर्ने प्रस्ताव गरेर दाहाल सकारात्मक बनेका छन् । जतिसुकै अन्तर्मुखी, पदमुखी भएपनि दाहालको नेतृत्वलाई बाबुराम र नारायणकाजीले अंकुश लगाइसकेका छन् र उनको एमाओवादी अध्यक्षता बढिमा एकवर्षभन्दा बढी नटिक्ने निश्चित छ । एकवर्षपछि दाहालको नेतृत्व खुस्केको अवस्थामा उनको नेता-व्यक्तित्व कस्तो होला ? उनलाई आलोचना गर्ने पार्टी पंक्तिले चिसो भुइँमा कसरी थचार्लान ? धेरैले 'कठै' भन्न थालिसकेका छन् ।

दाहालले आफ्नो रणनीतिक प्रतिवेदन प्रस्तावमा मेजर पार्टीबाट तेस्रो दर्जामा पुग्नुमा २२ कारण देखेका छन् । यसको जिम्मेवारी बाबुराम र नारायणकाजीले पनि लिनु पर्ने भनेका छन् । यति भने पनि वैद्यको धोवी धुलाई र बाबुराम-नारायणकाजीको झट्काले दाहालको स्थिति दयनीय बन्दै गएको छ ।

घटुवा, बढुवा- जुनसुकै प्रकारको कोतपर्व गरेपनि दाहाल शीर्ष समाचारबाट ओझेलमा पर्दै गएका छन् । उनको अध्यक्षता समाप्त हुँदै गएको विश्लेषकहरूले देख्न थालिसकेका छन् ।

कांग्रेसभित्र...

समर्थन हुनासथ रामचन्द्र थच्चिन पुग्छन् र देउवाले पार्टी हाँक्न पाउने छन् । सुशील पार्टी सभापति बनिरहे देउवाको विकल्प रामचन्द्र बन्न सक्दैनन् । कांग्रेस ठूलो पार्टी भएकाले उसको नेतृत्वमा सरकार बन्ने निश्चित छ । प्रधानमन्त्री को बन्ने हो, नेपाली कांग्रेस स्पष्ट हुन सकेको छैन । डा.रामशरण महत भन्छन्, 'सर्वसम्मत रूपमा सुशील कोइराला प्रधानमन्त्री बन्छन्, विवाद भए, विधी छ, प्रक्रिया छ, त्यही अनुसार हुन्छ ।

अर्थात् रामचन्द्र पौडेलले च्याँखे थापेका छन् । धराप भन्दा हुन्छ, स्पष्ट छ । शेरबहादुर देउवा जस्ता जबजस्त धराप थापेर सुशीललाई प्रधानमन्त्री हुने कि सभापति छोड्ने ? भन्ने द्विविधामा पारेका छन् । माघ ८ गते संविधानसभाको बैठक डाकिसक्दा पनि कांग्रेस आफैंभित्रै धराप द्वन्द्वमा फसेको छ । प्रधानमन्त्री को बन्छ, कांग्रेस भन्न सकिरहेको छैन ।

मन्त्रिपरिषद्बाट...

मन्त्रिपरिषद्को निर्णयमा शंका लागेको खण्डमा त्यसलाई अनुसन्धानको दायरामा ल्याउन सक्ने व्यवस्था भएको खण्डमा भ्रष्टाचारमा केही कमी आउन सक्छ ।

पछिल्लो समयमा कर्मचारीहरूका ट्रेड युनियनहरू समेत समानान्तर सरकारका रूपमा विकसित भएका छन् । कर्मचारीहरूको काम र कर्तव्य भनेको जनतालाई सेवा दिनु र आ-आफ्नो संस्थाको गरिमालाई उच्च राख्ने भएपनि ट्रेड युनियनहरू समेत राजनीतिक अभिष्ट पुरा गर्नेतर्फ लागेका हुनाले सरूवा बढुवामा समेत युनियनहरूको वर्चस्व रहेको खुलासा कार्कीले गरेका छन् । कर्मचारीहरू जनताका सेवक भए पनि उनीहरूले सेवाग्राहीलाई अफूहरू मालिक भएको जस्तो व्यवहार देखाउन थालेका हुनाले पनि भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्न कठिनाइ भएको छ । जनताले प्रत्यक्ष सम्पर्क राख्ने कार्यालयहरू मालपोत, भूमिसुधार, दूरसञ्चार, विद्युत प्राधिकरणलगायतका कतिपय कार्यालयहरूमा अहिले पनि सेवाग्रहीले पैसा नदिई काम हुने गरेको छैन । भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्न अख्तियार, सतर्कता केन्द्रलगायतका अन्य धेरै निकायहरू सक्रिय भएपनि भ्रष्टाचारमा कमी आउन नसक्नुले मुलुकको छवि नै विश्वमा नराम्रोसँग गिर्दै जाने भएको हुनाले अब भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्ने निकायहरूले आदेशको भरमा भन्दा नियम कानुनको भरमा काम गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिएको छ । मन्त्रिपरिषद्बाट नीतिगत रूपमा हुने भ्रष्टाचारलाई नियन्त्रण गर्ने काम प्रधानमन्त्रीको भएको हुनाले आफूलाई अधिकार हुँदा हुँदै पनि आफैं निर्णय नगरी मन्त्रिपरिषद्को बैठकमा निर्णयका लागि लैजाने प्रस्तावहरूका बारेमा मन्त्रिहरूलाई कारबाहीको दायरामा ल्याउने कार्यमा प्रधानमन्त्रीले सक्रियता देखाएको खण्डमा नीतिगत भ्रष्टाचारमा केही हदसम्म कमी आउन सक्नेछ । आफूलाई अधिकार भएपनि निर्णय नगर्ने परिपाटीले भ्रष्टाचारलाई नै बढवा दिन्छ, पैसा खाएर निर्णय गर्दा पछि अख्तियारको फन्दामा परिन्छ भनेर मन्त्रिपरिषद्को बैठकमा लगेर निर्णय गराउने परिपाटीको अन्त्य गर्न अख्तियारलाई मन्त्रिपरषद्ले गरेका निर्णयहरूका बारेमा समेत अनुसन्धान गर्न पाउने गरी कानुन संशोधन गरी सोही अनुरूप अघि बढे नीतिगत भ्रष्टाचारमा केहीमात्रामा भएपनि कमी आउन सक्ने एक पूर्वउच्चअधिकारीले बताएका छन् ।

भ्रष्ट...

चेतावनीसमेत दिएका छन् । सर्वपक्षीय राजनीतिकसभा गर्न दलहरू सहमत नभएको खण्डमा नेकपा-माओवादी अर्को आन्दोलनको घोषणा गर्न बाध्य हुने बताउँदै अहिले पनि आफ्नो पार्टी युद्ध चाहँदैन तर कांग्रेस, एमाले, एमाओवादीसहितका दलहरू विदेशीको दलाल बन्दै जबर्जस्ती संविधानसभाको निर्वाचन गराएका हुनाले उनीहरूले युद्ध चाहेको जस्तो देखिएको बताउँदै उनीहरूले अहिले बन्दुकको बलमा आफ्नो पार्टीलाई पेल्न खोजेको आरोपसमेत लगाएका छन् ।

एमाओवादीका अध्यक्ष पुष्पकमल जनयुद्धका नायक हुँदै आए पनि शान्ति प्रक्रियामा पुग्दा खलनायक भएर दोस्रो संविधानसभाको चुनावपछि दाहालमात्र भएर जोक्कर भएको टिप्पणीसमेत गरेका थिए । पछिल्लो समयमा एमाओवादी सिल्पट माओवादी भएको बताउँदै सक्कली माओवादी भनेको नेकपा-माओवादी नै हो भन्ने पुष्टि गर्न खोजेका थिए ।

आगामी फागुन १ गते जनयुद्ध उत्सव भव्य रूपमा मनाउनेछौँ भन्दै नेता केसीले चैत्र-बैशादेखि भने जनतालाई साथमा लिएर सडक संघर्षमा जाने बताउँदै त्यो सडक आन्दोलनले विदेशीको डिजाइनमा भएको संविधानसभालाई विस्थापित गर्ने ठोकुवा गर्दै त्यसपछि शक्तिशाली सर्वपक्षीय राजनीतिकसभा बनाएर जनसंविधान बनाउने तयारीमा पार्टी रहेको उनले बताएका छन् । तल्लो तहदेखि माथिल्लोतहसम्म जनसत्ता बनाएर भ्रष्ट कर्मचारी र भ्रष्ट नेताहरूलाई कारबाहीको निशाना बनाइने बताउँदै त्यसको लागि आफ्नो पार्टीले भ्रष्ट कर्मचारी र भ्रष्ट नेताहरूको नामावलीसमेत संकलन गर्न थालिसकेको भन्दै अहिले दलहरू भ्रष्ट र विदेशीहरूको दलाल बनेको आरोप लगाएका छन् ।

अझै पाँच वर्षसम्म...

महाधिवेशनले दिएको कार्यदिशा पार्टीले लागु पर्दछ भन्दै त्यही कार्यदिशा लागु गर्नका लागि भए पनि आफू अध्यक्ष पदमै रहनु आवश्यक भएको बताएका थिए । एउटा व्यक्ति लामो समयसम्म पदमा बस्नु हुँदैन भन्दै आफूले चुनवाङ बैठकमै उठाएको बताए पनि अध्यक्ष दाहाल विगत २४ वर्षदेखि पार्टी अध्यक्षमै रहँदै आएका छन् ।

संविधानसभाको निर्वाचन हुनुअघि जनसम्बन्धन अभियानका क्रममा केही केन्द्रिय सदस्यहरूले आफूलाई गलत सूचना दिएका कारण आफू गलत निर्णय लिन बाध्य भएको स्वीकार अध्यक्ष दाहालले गर्दै यो विषय केन्द्रिय समितिमा पनि उठ्ने बताए पनि कुन कुन केन्द्रिय सदस्यहरूले उनलाई गलत सूचना दिए भन्ने प्रष्ट पार्ने माग बैठकमा उठेपनि उनले त्यस्तो गलत सूचना दिने केन्द्रिय सदस्यहरूको नाम भने भन्न चाहेनन् ।

बैठकमा नेताद्वय बाबुराम भट्टराई र नारायणकाजी श्रेष्ठले पार्टीभित्र बहस हुनुलाई स्वभाविक रूपमा स्वीकार गर्न आग्रह गर्दै यही बहसका कारण पार्टी भने कुनै हालतमा विभाजित नहुने बताएका थिए । सोही अवसरमा बोल्दै भट्टराईले पार्टीलाई नयाँ उचाईमा पुऱ्याउनका लागि बहस र छलफल गर्न जरूरी रहेको बताउँदै अब पार्टी पुरानै शैलीमा सञ्चालन गर्न खोजिएको खण्डमा पार्टी नै समाप्त हुन सक्छ भन्दै आ-आफ्ना कुरा राखेपनि ८४ सदस्यीय सल्लाहकार समितिका सदस्यहरूले भने पार्टीभित्र गुट, उपगुट रहेको भन्दै त्यस्ता गुट उपगुटलाई भत्काएर पार्टी कमिटिलाई सुदृढ गर्न नेताहरूलाई सुझाव दिएका थिए । एमाओवादीभित्र अहिले पनि दाहाल पक्षीय नेताहरू बढी भएको हुनाले भट्टराई र श्रेष्ठले चाहँदैमा त्यहाँ केही हुन नसक्ने अवस्था रहेको एक केन्द्रिय सदस्यले बताएका छन् ।

कांग्रेस कोइरालाबाट...

पहिलो नम्बरको पार्टी बनेको छ र सरकारको नेतृत्व गर्न अवसर पाएको छ । यो अवसर छोप्न खोज्दा सुशील कोइरालाले पार्टी सभापति पद त्याग्नुपर्ने बाध्यात्मक स्थिति सिर्जना हुन पुगेको छ । सुशीलपछि सुजाता, शेखर, सशांक कोइरालाले पार्टीमा वंशवाद चलाउनु पर्ने हो । तर यी तिनैजना जुनियर र हैसियतबिनाका हुनाले देउवा, रामचन्द्रहरू सिनियरका नाताले पार्टी नेतृत्वमा पुग्ने निश्चित छ ।

अर्थात् सुशील प्रधानमन्त्री बन्नासाथ नेपाली कांग्रेस कोइरालावादबाट मुक्त हुने निश्चित छ ।

डिन नियुक्ति...

कलेजहरूलाई सम्बन्धन दिलाउन ज्यान छोडेर लागेका छन् । मनमोहन मेडिकल कलेजका अध्यक्ष राजेन्द्र पाण्डे रहेका छन्, उनी एमालेका केन्द्रिय सदस्य र हालै सम्पन्न भएको संविधानसभाको दोस्रो निर्वाचनमा धादिङ क्षेन नं. ३ बाट विजयी सभासद् समेत हुन् । पिपुल मेडिकल कलेज भने नोबेल कलेज वीराटनगरका अध्यक्ष सुनिल शर्माको कलेज भएको हुनाले उनले समेत सम्बन्धनका लागि दबाब दिँदै आएका छन् । यसरी भौतिक पूर्वाधार समेत पुरा नगरी मेडिकल कलेज खोल्न दबाब दिइनु र कारबाहीमा परेका व्यक्तिलाई कारबाही फुकुवा नै नहुँदै डिनजस्तो मर्यादित पदमा नियुक्त गर्नुले कानुनको खिल्ली उडेको छ । स्मरणरहोस्, त्रिविविका उच्च पदमा कांग्रेस, एमाले र एमाओवादीले भागवण्डा गरेका हुनाले अहिले त्रिविवि शिक्षण अस्पताल समेत दलीय भागवण्डाको शिकार भएको छ । केही महिना पहिला पनि डा.गोविन्द केसी अनसनमा बसेका थिए । त्यसबेला त्रिविविले केसीसँग गरेको सहमतिलाई त्रिविविले ठाडै उल्लंघन गरेको हुनाले केसीलाई फेरि आमरण अनसनमा बस्न बाध्य पारिएको त्रिविवि सुत्रले दाबी गरेको छ ।

सिटिजन्सका ३ शाखारहित बैंकिङ सेवा

काठमाडौं । सिटिजन्स बैंक इन्टरनेसनल लिमिटेडले ३ वटा शाखारहित बैंकिङ सेवा स्थापना गरेको छ । अत्याधुनिक बैंकिङ सेवा पुऱ्याउने उद्देश्यसाथ आफ्नो ४४, ४५ र ४६औं शाखारहित बैंकिङ सेवा क्रमशः भक्तपुर जिल्लाको नगरकोट र ताथली र सुनसरी जिल्लाको तरहरामा स्थापना गरिएको बैंकले सोमबार जारी विज्ञप्तिमा उल्लेख छ ।

शाखारहित बैंकिङबाट ग्रामीण जनतालाई सेवा प्रदान गर्ने लक्ष्य पूरा गर्न निकट भविष्यमा ५० वटा पुऱ्याउने जानकारी बैंकका प्रमुख सञ्चालन अधिकृत गणेशराज पोखरेलले दिए ।

विपी अस्पतालमा मिर्गौलाको व्यापार

धरान । पहिले गरिब र तल्लो जातिकी महिलालाई खुलाचौरमा प्रसुती गराउन बाध्य पारेर निषेध र विभेद गर्ने अस्पतालका रूपमा बदनाम भएको धरानको विपी कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान (अस्पताल) अब मिर्गौला खरिदबिक्री गर्ने थलो बनेको छ ।

पुस २२ गते पाठेघरमा रहेको ट्युमर फाल्न गएकी दिलकुमारी राईको ट्युमरसँगै मिर्गौला झिकेको थाहा पाएपछि यो काण्ड खिलराज सरकारको कलंक बन्न पुगेको छ । पहिले अस्पतालले गलत समाचार भनेपछि पटक पटक भिडियो एक्स-रे गर्दा पनि मिर्गौला नदेखिएपछि अस्पतालले दिलकुमारीको उपचार खर्च र क्षतिपूर्ति दिन पहलको प्रस्ताव गरेको छ । यो काण्ड यति चर्किएको छ कि धरान अस्प्ताल मिर्गौला खरिदविक्री केन्द्र बनेको आरोप लागेको छ । विरामीलाई थाहै नदिई एउटा मिर्गौला झिक्ने र बेच्ने अपराधमा अस्पतालका डाक्टरहरू नै संलग्न हुन थालेको घटना सर्वजनिक हुन थालेपछि यसअघि अपरेशन गरेका विरामीहरूको मिर्गौला झिकिएको त छैन भन्ने अहं सवाल खडा भएको छ ।

त्यतिखेर अख्तियार प्रमुख पूर्वाञ्चलमै हुँदा मिर्गौला काण्ड घटेकाले उनले ठाडै हस्ताक्षेप गरेर अनुसन्धान किन गराएनन् ? उनीमाथि पनि प्रश्न खडा भएको छ । सुपारी काण्डमा रिसाउने कार्की मिर्गौला काण्डमा किन रिसाएनन् ? धेरैको प्रश्न छ ।

मनोनितको दर ५० लाख

काठमाडौं । इलाम घर भएका एमाले अध्यक्ष झलनाथ खनालका पिए दुई लाख कमिशन लिन्छु, मनोनित कोटामा पर्ने भए ५० लाख देऊ भनेर झलनाथले पाउने कोटा बेच्न हिंडेका छन् । गत बुधबार १० बजे उनले राष्ट्रिय अनुसन्धान विभागका एक डीएसपीलाई फोन गर्दा गर्दै हाम्रो फोनसँग जुध्दा यो रहस्य खुलेको हो । टेलिफोन वार्ताका अनुसार मोवाइल झलनाथका पिए- आफैं राष्ट्रिय अनुसन्धान विभागका कर्मचारी भएको खुलासा पनि भएको छ ।

कांग्रेसको नेतृत्वमा सरकार बन्ने, एमाले सहभागी हुने र सरकारले गर्ने २६ सीटमा एमालेको भागमा ८ जना पर्ने भएपछि यी पदमा सभासद् हुन चाहनेहरूले ५० लाखसहित झलनाथका पिएलाई भेट्न हामी जानकारी दिन्छौं ।

कफी सहकारी नेपालकै उत्कृष्ट

पर्वत । सदरमुकाम कुस्मामा क्रियाशील अर्गानिक कफी सहकारी संस्था मुलुककै उत्कृष्ट सहकारीका रूपमा पुरस्कृत भएको छ । सहकारीको माध्यमबाट अर्गानिक कफीको व्यावसायिक उत्पादन, प्रशोधन र बजारीकरणमा जोड दिएको भन्दै राष्ट्रिय चिया तथा कफी विकास बोर्डले संस्थालाई पुरस्कृत गरेको हो ।

उत्पादित कफी बजार व्यवस्थापन नभएको तथा विभिन्न कफी कम्पनीको लापरवाहीका कारण किसान मर्कामा परेपछि चार वर्षअघि व्यावसायिक कफी किसानको प्रयासमा सहकारी स्थापना गरिएको थियो ।

६० सदस्य रहेको सहकारीले हाल पर्वतलगायत बागलुङ र म्याग्दीमा उत्पादित कफी बजारीकरणका साथै कफी प्रवर्द्धन अभियान सञ्चालन गर्दै आएको छ । संस्थाका अध्यक्ष भवानीप्रसाद शर्माले सहकारीले पर्वत, बागलुङ र म्यादीका कफी उत्पादन हुने विभिन्न गाविसका ३२ पल्पिङ केन्द्रमार्फत करिब १५ मेट्रिक टन कफी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा बिक्री गर्दै आएको जानकारी दिए । संस्थाले सदस्यका लागि कृषिका विभिन्न क्षेत्रमा सहज ब्याजदरमा ऋण लगानी गरी उत्पादित वस्तुको बजारीकरणमा सहजीकरण गर्दै आएको नेपाल कफी व्यवसायी महासंघका महासचिव एवं केन्द्रीय कफी सहकारी संघका उपाध्यक्ष शर्माको भनाइ छ ।

संस्थाले व्यावसायिक कफी खेतीका साथै बाख्रा, गाईभैंसी, कुखुरा, माहुरीपालन र व्यावसायिक तरकारी उत्पादनमा लगानी गर्दै आएको छ । यसबाहेक सहकारीले 'धौलागिरि कफी' ब्रान्ड तयार गरी स्थानीय र अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा समेत धुलो कफी बिक्री गर्दै आएको अध्यक्ष शर्माले जानकारी दिए । उनका अनुसार सहकारीले यसै वर्षदेखि कफी उद्योग स्थापना गरी प्रशोधन कार्य सञ्चालन गर्नेछ ।

जथाभावी रुख नकाटौं, वातावरणलाई स्वच्छ राखौं ।

नेपाल सरकार
सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय
सूचना विभाग

सम्पादक/प्रकाशक : देवेन्द्र चुडाल, कार्यालय : बुद्धनगर, फोन : ४७८०२९५ मो. : ९८४१२५४८८५, काठमाडौं, कानूनी सल्लाहकार : त्रिलोकबहादुर चन्द, मो.९८४१२५९६९९,बजार व्यवस्थापक : गोकुल दुलाल (९८४९७८४४५५) मुद्रण : सुनगाभा प्रिन्टिङ प्रेस, बागबजार